

ΑΠΟΛΛΩΝ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΗ ΕΥΓΕΝΕΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ ΤΩΝ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΥΠΟ

Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β΄.

ΤΟΜΟΣ Β΄.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ.

1885

ΑΛΕΞΑΝΔΡΩ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΕΞΟΧΩΤΑΤΩ ΠΡΕΣΒΕΥΤΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ.

ΤΟΝ ΔΕ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΟΜΟΝ

ΤΟΥ

ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΕΥΓΝΩΜΟΝΩΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΕΥΓΕΝΩΣ ΛΑΒΟΝΤΩΝ ΜΕΡΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΙΝ ΤΟΥ Β'. ΤΟΜΟΥ

ΑΦΕΝΤΟΥΑΝΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
 ΑΔΕΕΑΝΔΡΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗΣ
 Α... ΕΛΕΝΗ
 ΑΓΓΙΑΔΕΙΑΣ Ν.
 ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΣ Π. Κ.
 ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Γ.
 ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ Δ.
 ΒΕΛΙΜΕΖΗΣ Ι.
 ΒΑΣΙΔΑΚΗΣ Γ.
 ΒΕΛΔΙΑΝΙΤΗΣ Θ.
 ΒΕΝΗ ΦΑΛΤΗΣ Δ.
 GIBSON JAMES
 ΔΑΡΜΑΡΟΣ Ν.
 ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ Σ.
 ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Ν. Ι.
 DOWDALL L. D.
 ΖΑΡΚΟΥ ΔΙΚ.
 ΖΑΒΙΤΣΑΝΟΣ Σ.
 ΙΑΤΡΟΥ Π.
 ΚΑΖΑΖΗΣ Ν.
 ΚΡΕΜΟΣ Γ. Π.
 ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ Ι.
 ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ Δ.
 ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ Ε. Γ.
 ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ Β. Γ.
 ΚΙΤΣΟΣ Ν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ι. Κ.
 ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ Δ.
 ΛΑΦΩΝ Γ.
 ΜΑΓΓΙΝΑΣ Σ.
 ΜΑΣΣΩΝ Μ. Ε.
 ΜΑΝΤΣΑΒΙΝΟΣ Δ.
 ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ Δ.
 ΜΟΥΣΤΡΑΤΟΣ Δ. Γ.
 ΜΟΥΣΟΥΡΗΣ Ν.
 ΠΑΡΑΣΧΟΣ Α.
 ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Α.
 ΠΑΓΚΩΣΤΑΣ Ν.
 ΠΕΤΡΗΣ Ν.
 ΠΕΤΡΙΔΗΣ Α.
 ΠΕΤΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ Δ.
 ΣΑΛΒΑΤΟΡΟΣ Α.
 ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ ΙΩΑ.
 ΣΒΟΡΨΙΝΟΣ Α. Ν.
 ΣΟΚΟΛΗΣ Σ.
 ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ Γ. Κ.
 ΣΚΟΚΟΣ Κ. Φ.
 ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ Δ.
 ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Ι.
 ΣΟΡΔΙΝΑΣ Δ.
 ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΔΙΚΑΤ.
 ΣΤΑΗΣ Δ.
 ΣΤΑΗΣ Β. Ε.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Β'. 1884 ΑΡΙΘΜΟΣ 13.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
 Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΜΑΪΟΣ

ΤΟΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΗΜΩΝ

ἥς ἀμφιλύκης παρήλθον ἤδη αἱ μυστηριώ-
 δεις ἐκεῖναι στιγμαί, καὶ ροδοδάκτυλος ἡ ἡ-
 ώς, καὶ πλήρης θελγήτρων μαγικῶν προβαί-
 νουσα ἀπὸ τῶν ἀκρωρειῶν τοῦ μελισσοτρό-
 φου Ὑμηττοῦ, ἀφυπνίζει τὴν περίε ὑπνώ-
 τουσάν φύσιν, ἐξουδενίζουσα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον
 διὰ τῆς μαγικῆς αὐτῆς αἴγλης τὰ τῆδε κάκεισε ἐπὶ τοῦ
 γλαυκοῦ Οὐρανοῦ ὡς πάλλευκοι νῆσοι ἐν γαλῆναϊα λί-
 μνῃ νεφύδρια.

Βαθεῖται κλιτύες ἕως σχηματίζουσιν ἀμφιλαφεῖς λόχμαι
 βαυκαλίζονται ἔτι ὑπὸ τοῦ μονοτόνου κελαρύσματος τῶν
 ἀργυρῶν ναμάτων ἅπερ εἰς ρύσασα συγκροτούμενα δι-
 αχέουσι τοῖς περίε ζωὴν καὶ ἐπαύξειν. Αἱ ὑψικάρῆνοι
 πεῦκαι, καὶ αἱ σταυροειδεῖς τοὺς κλάδους ἔχουσαι ἐλά-
 ται πλήρεις δρόσου ἐκπέμπουσι μαρμαρυγὰς. Εἰς τὰς
 πρώτας τοῦ Φοῖβου ἀκτῖνας οἰσνεὶ ἀποτελοῦσαι συστοι-
 χίαν ἀδαμαντίνων στεμμάτων, ἡ εὐκαμπτος κόμαρος, ἡ
 λιθανώδης κισσός καὶ ἡ βαθύχρους μυρσίνη, τὸ εὐστα-
 λές τοῦτο τοῦ ἔρωτος σύμβολον, ἀποπνέουσιν εὐωδίαν
 τερπνὴν καὶ διεγείρουσιν τὴν ἀμετρον τ ὦ ν π τ η ν ὦ ν
 χ ο ρ ε ἰ α ν πρὸς ὕμνον τοῦ πλαστοουργοῦ, καὶ διάχουσι
 τῶν ἐρωτικῶν αὐτῶν αἰσθημάτων, καὶ ψάλλωσι τὰ ἄπειρα
 καὶ ἀναρίθμητα τῆς φύσεως κάλλη, ἅπερ ἡ πρώτη τοῦ
 ἀθογενεοῦς Μαΐου πρὸ αὐτῶν δαψιλῶς ἐκτυλίσσει. Ὁ ὀ-
 νειροπόλος ναυδάτης ἐπὶ τοῦ ταχυπτεροῦ κέλητος ἐκ-

πλέων ἐν τῷ μαγικῷ τούτῳ κόλπῳ, καὶ ὑπὸ τῶν κατα-
 φύτων λόφων καὶ πρασίνων κοιλάδων περιβαλλομένῳ ρί-
 πτει ἐνεὸς τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀνελίσσομέ-
 νων εὐδύμων τοπειῶν ἐφ' ὧν ἡ καλαίσθητος φύσις ἐπε-
 δαψιλεύσατο ὅ,τι ὠραῖον καὶ εὐώδες καὶ ἡ τέχνη ἀμιλλω-
 μένη ἀνέδειξεν ὅ,τι ἔρρυθμον καὶ καλλιτέχνον.

Ἡ δροσώδης καὶ ραδιὴν χλόη, ἡ πολύχρωμος τοῦ
 λειμῶνος ὄψις διὰ τῆς τερψιθύμου καὶ μυροδόλου αὐ-
 ρας προσκαλεῖ πᾶσαν ψυχὴν ζῶσαν, τὰ ἔντομα καὶ τὰ
 πτηνὰ πρὸς γενικὴν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν τῶν θελγήτρων
 αὐτῶν.

Ἐκεῖ παρὰ τὴν ποτὲ κρινόστρωτον ἠϊόνα τῆς φα-
 ληρικῆς ἀκτῆς δονεῖται μονήρης πλατύφυλλος καλαμῶν
 καὶ ὀζέφυρος γλυκὺς καὶ ἡρεμος ἐμπνέει αὐτῷ θυμῆρες
 καὶ ἄρρητον μινύρισμα ὑφ' ὃ τὸ ἐρωτύλον λευκάνθε-
 μον ἐρωτᾷ ἐκείνην, μετ' ἀγάπης; ὅτε συγχρόνως ὑπὸ δρο-
 σερὸν ἀμάραντον ἀνακύπτουσα κυανόχρους ἡ μυσοωτὶς
 ψιθυρίζει ἔνθακρος εἰς τὸ φλοιβίζον παρ' αὐτῇ κύμα
 »μὴ με λησμονεῖ!»

Ὁ κόσμος ὅλος ἐξῆλθεν ἵνα θαυμάσῃ τὸν κόσμον αὐ-
 τὸν τῶν θελγήτρων τῆς φύσεως καὶ νὰ δρέψῃ τὰ ὠ-
 ραιότερα καὶ εὐωδέστερα ἄνθη ἐκ τῆς ἀπεράντου ταύ-
 τῆς ἀνθοδέσμης τῆς ἑορτῆς τῶν ἀνθῶν καὶ προσφέρῃ
 ταῦτα εἰς πᾶσαν πεφιλημένην ὑπαρξίν εἰς ἐνδειξίν τῆς
 ἀγάπης του.

Ἄλλ' ἐγὼ... μακρὰν τοῦ ἀνθῶνος τῆς μεγάλης ἐ-
 ορτῆς Σας «ἀπόδλητος καὶ ξένος καὶ ἀπονεκρωμένος ὡς
 μνήματος σποδός», ὡς εἶπεν ἄλλοτε συμπαθῆς ἀλλὰ πά-
 χουσα σήμερον μοῖρα, τρέχω, πετῶ χάριν ὑμῶν εἰς τοὺς

ἀειθαλείς καὶ ἀφθίτους ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων, καὶ ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος ὦν ὅτι θέλω τύχει τῆς πλήρους καὶ εὐμενεστάτης παρ' ὑμῶν ὑποδοχῆς, προσφέρω ὑμῖν διὰ τοῦ «Ἀπόλλωνος» ὡς ἐν καλλιτεχνικῇ ἀνοδοδόχῃ τὰ εὐωδέστερα καὶ τερπνότερα ἀνθή τῆς φιλολογίας, τῆς καλλιτεχνίας, τῆς ποιήσεως, τῆς ἐπιστήμης, τῆς Ἀνθοκομίας καὶ τῆς Μουσικῆς, τῶν περιγραφῶν καὶ τῶν περιηγήσεων, τῶν βιογραφιῶν καὶ τῆς ἱστορίας ἅπερ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας τοῦ «Ἀπόλλωνος».

Ἐν Πειραιεὶ 1 Μαΐου 1884.

Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τῶ ἐπ' ἀγαθαῖς ἐλπίσιν

Προέδρῳ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως

Χ. Σ. ΤΡΙΚΟΥΝΗ.

ΠΕΡΙ ΑΛΒΑΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΜΕΛΕΤΗ

Ἀναγνωθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογ. Συλλ. «Παρνασσός»

ὑπὸ

Σ. ΣΟΚΟΛΗ

(Ἰατρῶ)

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ὑπογράψασα τὴν Βερολίνοιον συνθήκην, φυσικῶς ἐσκέφθη, πῶς ἀξιωπεπέστερον καὶ διὰ τῆς πειθοῦς τῆς κοινῆς γνώμης νὰ μειώσῃ τὰς ἐπιστήμους ὑποχρεώσεις ἃς ἀνέλαβεν ὡς παραχωρήσῃ εἰς ζένα κράτη ἐπαρχίας ἀνηκούσας καὶ κατεχομένους ὑπ' αὐτῆς.

Ἀπέναντι τῆς Αὐστρίας, ἥτις ἦτο μεγάλη δύναμις καὶ στρατιωτικῶς καλῶς συντεταγμένη, καὶ ἥτις εἶχε νὰ ἐκτελέσῃ ὀρισμένην καὶ ἀκριβῆ ἀποστολὴν προσδιορισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Βερολίνοιου συνεδρίου, ἡ ἐπίσημος Τουρκία ὑπέκυψεν, ἀλλ' οἱ πολυάριθμοι Μουσουλμανικοὶ πληθυσμοὶ Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, ἐξησκημένοι εἰς τὰ ὄπλα, καὶ εἰς ἡμιαγρίαν διατελοῦντες κατὰστασιν, συννωθέντες καὶ μετὰ τακτικοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἀποστατήσαντες, ἀντετάχθησαν κατὰ τῶν Αὐστριακῶν, καὶ μετὰ κόπου πολλοῦ καὶ θυσίας ἀνθρώπων οὐκ ὀλίγων, ἠδυνήθησαν οἱ Αὐστριακοὶ στρατοὶ νὰ καταλάβωσι τὰς ἐν λόγῳ ἐπαρχίας.

Ἀναφέρω τὸ γεγονός, ὡς ὑποδείξω, ὅτι ἂν ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἀντέστη κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἕκαστος εἴτε πολιτικῶς εἴτε μὴ, ὠρίμως σκεπτόμενος ὤφειλε νὰ προῖδῃ, ποῖαν διαγωγὴν ἤθελε τηρήσῃ ἡ Τουρκία ἀπέναντι τοῦ Μαυροβουίνου καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅπου δὲν ἦσαν ὀριστικαὶ μάχιστα αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου.

Καὶ ὄντως κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1878, ὁ τότε Ἀββεδίν-μπέης Ντίνος, ὃν γνωρίζετε ἐκ τῶν ὑπ' ἐμῷ ἐκτεθέντων εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸν Ἀλβανικὸν πληθυσμὸν Ἡπείρου, διατελῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, πρόεδρος τοῦ Χρηματιστηρίου, ἐπίτηδες παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἀπεστάλη εἰς Ἡπειρον, ὄχι ἐπισήμως, ἀνευ οὐδενὸς ὑπουργεῦματος, ἀλλ' ὡς ἰδιώτης, ὅπως σχηματίσῃ καὶ δώσῃ ὑπαρξίν καὶ ζωὴν εἰς τὸν Ἀλβανικὸν Σύνδεσμον Ἡπείρου, ὅστις πρῶτα περιωρίσθη μέχρι τοῦ Ἄψου, καὶ δῆθεν συννοουμένου μετὰ τοῦ Ἀλβανικοῦ Συνδέσμου πέραν τοῦ Ἄψου τῆς Ἄνω Ἀλβανίας, ὅστις ἐσχηματίσθη, ὅπως ἀντικαθῆ κατὰ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Μαυροβουίνου.

Ἐξετάσαμεν ἤδη, ποῖα ἡ θέσις τῶν Μουσουλμάνων Ἀλβανῶν καὶ ἑλλήνων ἐν Ἡπείρῳ, ὅτε ὁ Ἀββεδίν-μπέης ἐφθασεν εἰς Ἡπειρον.

Τὸ δρᾶμα τὸ τραγικὸν τῆς κατοχῆς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν στρατευμάτων τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης ἐξετελεῖτο καὶ ἀνεπτύσσεται, ἐν αὐτῷ οἱ Μουσουλμάνοι Ἡπειρωταὶ διεγίνωσκον τὴν ἀπόφασιν τῆς Πύλης τοῦ νὰ προῖδῃ εἰς τὰ ἔσχατα, καὶ ἐναντίον τῶν ὀρισθέντων καὶ ἀποφασισθέντων ἐν Βερολίνῳ, καὶ ἐνθυμηθῆτε ὅτι πρόκειται περὶ Μουσουλμάνων, ἐπιρρεασθέντων ὑπὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τινῶν μορφωμένων, καὶ πλείστων διαπρεψάντων, εἰς ἄνωτέρας πολιτικῆς, διοικητικῆς καὶ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἔχω δὲ πλήρη πεποιθήσιν, ὡς καὶ ὑμεῖς θέλετε, νομίζω, πεισθῆ ἐκ μέρους τοῦ συνόλου τῆς διηγήσεώς μου, ὅτι ἂν ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἡπείρου μέχρις Ἄψου ἦτο δυνατόν νὰ μεταφερθῆ ἰδανικῶς ὡς κάτοικος Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, καὶ ἀντικαταστήσῃ τὸν ἐκεῖ εὐρισκόμενον, ἀγροικόν, ἀμαθῆ καὶ φανατικὸν πληθυσμὸν, δὲν ἤθελον ἀκολουθήσῃ τὰ δεινὰ ἐκεῖνα τῆς ἀνωφελοῦς αἱματοχυσίας καὶ καταστροφῆς ἃτινα ἐπέφερον ἡ κατοχὴ ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν.

Οἱ πρόκριτοι Μουσουλμάνοι τῆς Ἡπείρου ἐσκέφθησαν τότε, ὡς γνωρίζω ἐκ τῶν ἀρχικῶν πηγῶν, καὶ συνομιλήσαντες κατ' ἰδίαν μετ' ἐκάστην πηγὴν, ἐν συνομιλίᾳ ἱατροῦ πρὸς πελάτην του, ὡδὲ πως.

Ἡ Τουρκία εἶναι βέβαιον ὅτι κατέρρευσε μετὰ τὸν Γαλλικὸν πόλεμον, ἡ ὑπαρξίς τῆς εἶναι ζήτημα χρόνου, τὸ καλῆτερον δι' ἡμᾶς, μοι ἔλεγον, ἦτον νὰ ἡξεύραμεν τὴν τύχην μας τὸ ὀγληγορώτερον, ἀλλὰ αὐτὴ εἶναι ἀκόμη συντεταγμένη στρατιωτικῶς καλῶς, ἡ Ἑλλὰς πρὸς ἣν ἡ Εὐρώπη θέλει νὰ μᾶς παραχωρήσῃ, εἶναι διοικητικῶς καὶ στρατιωτικῶς εἰς πλήρη παραλυσίαν, πῶς δύναται νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ καὶ προστατεύσῃ ἐν ἀνάγκῃ; ὡς πρὸς τὴν Εὐρώπην αὐτὴ εἶναι διηρημένη.

Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον ὅπερ μοι ἔλεγον, οἱ Ἀλβανοί, ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι θέλει ἐκτελεσθῆ τὸ ὑπὸ τοῦ Βερολίνοιου Συνεδρίου ἀποφασισθὲν μέχρι Καλαμᾶ, ἡμεῖς οἱ ἀπὸ τοῦ

Καλαμᾶ μέχρι τοῦ Ἄψου τί θὰ γείνωμεν; οἱ πλείστοι τῶν συμπατριωτῶν μας ζῶσιν εἰς Ἰωάννινα, Ἄρταν, Θεσσαλίαν, ἡ χώρα ἡ πέραν τοῦ Ἄψου εἶναι ἀγροικὸς, ὡστε θ' ἀναγκασθῶμεν, νὰ λάβωμεν τὰ ὄπλα, ὅπως συμπεριληφθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ νέα ὄπλα.

Τοιαύτη ἦτον ἡ κατάστασις τῶν πνευμάτων ἐν Ἡπείρῳ ὅτε ἀφίκετο ὁ Ἀββεδίν-μπέης, ὅστις τῇ μυστικῇ συμπεριφορᾷ τῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων, τῇ ἐνθαρρύνσει καὶ συμβουλῇ προξένων τινῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἤρχισε προσκαλῶν εἰς Ἰωάννινα τοὺς ἐγκριτοτέρους τῶν Μουσουλμάνων Ἀλβανῶν ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν μέχρι τοῦ Ἄψου.

Οἱ ἐγκριτοὶ οὗτοι Μουσουλμάνοι Ἀλβανοί, εὐρισκόμενοι, ὡς προανέφερα, κατὰ τὴν παρουσίαν, εἰς τὸ σημεῖον, τοῦ «ἐμπρὸς βαθὺ καὶ ὀπισθεν ρεῦμα», παθητικῶς, ἐκόντες ἄκοντες, παρεδέχοντο, καὶ συνέπραττον, εἰς πᾶνθ' ὅσα τοῖς ὑπηγόρευεν ὁ Ἀββεδίν-μπέης, καὶ λέγω μετὰ θετικότητος, ὅτι ὁ Ἀλβανικὸς οὗτος Σύνδεσμος, κατὰ τύπον ἐγεννήθη καὶ εἴησε, οὐδέποτε δὲ κατ' οὐσίαν ὡς θέλετε πεισθῆ ἐκ τῶν λεπτομερειῶν ἃς θέλω διηγήσῃ ὑμῖν.

PORT ROYAL (ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΑἶΜΗΝ)

(συνέχ. ἐκ προηγ. φύλλον)

Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τῶν Ἐρημιτῶν, ἐκ δὲ προσθέσωμεν καὶ ταῖς τινὰ μαθητῶν μικρῶν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Singlin μεθ' ὧν ἐγκατέστη καὶ τὸ Port-Royal τῶν Ἄγγλων σπανίως ἐρχομένου εἰς Παρισίους, ἰδοὺ ἡ πρώτη κατάστασις τῶν περιβοιῶν Μικρῶν Σχολείων, ὡς ἐκλήθησαν αἱ παιδαγωγικαὶ τάξεις τῶν μαθητῶν, αἵτινες εἶχον ἰδικιτέρην δικαίαν, ἐξ ὧν ἐξῆλθεν ὁ Ἰωάννης Ρακίνας.

Συνέστη δὲ καὶ κορασίαν σχολεῖον, ἐν ᾧ παρὰ τὴν αὐστηρὰν ἠθικὴν, ἦν αἱ μαθήτραι ἐλάμβανον, ἐμόρφουν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν δι' ὑγιεινῶν διδασκαλιῶν καὶ παραδειγμάτων. (1)

Ὁ ἀκάματος τὸν χαρακτήρα καὶ αὐστηρὸς Saint Cyran δύναται, λέγει ὁ Sainte Beuve νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ τύπος τῶν κατ' ἐξοχὴν διευθυντῶν καὶ ὁ ἀσφαλὴς ὁδηγὸς καὶ ἱατρὸς τῶν ψυχῶν. (2)

Ὁ Saint Cyran δὲν ἔμεινε μετὰ τῶν Πατέρων ἤρ-

(1) Memoires de Melle de Montpensier 1637

(2) Hist de Port-Royal tome 1 2me lior.

(3) * * * 11.

χετο ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἐπεθεώρει τὰς τάξεις τῶν μαθητῶν, ἐπεσκέπτετο τὰς ἀδελφάς, διελέγετο μετὰ τῶν ἐρημιτῶν εἰς τὰ δωμάτια των, δεόντως ἐχώρουν τὰ πράγματα ἐν σιγῇ καὶ ἡσυχίᾳ. Δυστυχῶς ὅμως εἰσαγγών τὰς ἀρχὰς τοῦ φίλου αὐτοῦ Ἰανσενίου εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνόμενον καθίδρυμα, κατέστησεν αὐτὰς ἀληθῆ αἵρεσιν. Τοῦτο ἐφέλκει τὴν προσοχὴν τοῦ Καρδινάλιου καὶ τῶν ἐχθρῶν τῶν Ἐρημιτῶν, τοσοῦτον μάλλον ὅσον ἀπάσης τῆς φιλολογίας ἐδέσποζεν ἡ χριστιανικὴ αὐτοῦ θεωρία. (3) Ὅθεν αἰφνης τὸ 1638 ἠγγέλθη αὐτῷ παρὰ τῶν φίλων του, ὅτι σκευωρία ἐξυφαίνετο ἐναντίον του. Καὶ ὄντως πρῶτον τινὰ ἡ οἰκία περιεκυκλώθη ὑπὸ ἀνδρῶν τῆς ἐξουσίας καὶ αὐτὸς ἀπήχθη εἰς Βενετίαν.

Ὁ ἀκαμπτὸς τὸν χαρακτήρα καὶ ἰσχυρὰν τὴν θέλησιν ἔχων Saint-Cyran δὲν ἐπαύσατο διευθύνων τὰ πνευματικὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ βάλθους τῆς φυλακῆς. Ἀρκεῖ τις, λέγει ὁ ἱστορικὸς, νὰ ἐξέλθῃ τοὺς τόμους τῶν ἐπιστολῶν, ἃς κατὰ τὴν φυλακίαν του ἐγραφε, ἵνα ἴδῃ μέχρι τίνος σημείου διεφύετο περὶ αὐτῶν. Τὸ μέγιστον δὲ ἔργον, ὑπερ διακμένων ἐν τῇ φυλακῇ ἐπραξεν, εἶπε ὁ προσηλυτισμὸς τοῦ Ἀντωνίου Ἀρνώλ, τοῦ ἐπικληθέντος μετὰ τοῦ Ἀρνώλ, εἰκοστοῦ τέκνου τοῦ δικηγόρου Ἀντωνίου Ἀρνώλ.

Μετὰ τὴν κράτησιν τοῦ διευθυντοῦ πάντες ἐτραχύθησαν, δέκα καὶ πέντε δὲ μετὰ ταῦτα ἡμέρας ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν Παρισίων πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Richelieu, κατέστησε γνωστὸν αὐτοῖς ὅτι εὐρισκεν ἀνάμμοστον τὴν μετὰ τῶν ἀδελφῶν γειτονίαν των. Μάτην ὁ Singlin βοηθὸς τοῦ Saint Cyran εἰς τὴν διεύθυνσιν δι' ἐξομολόγησιν, ἰσχυρίσθη ὅτι οὐδεμίαν εἶχον συνάφειαν οὐδὲν κατάρθρωσε τῇ ἀδείᾳ μόνον τοῦ εὐνοούντος αὐτοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀνεχώρησαν εἰς τὸ Port Royal τῶν ἀγγλῶν, ὑπερ τὸ πρῶτον τότε ἐδέχθη τοὺς ἀληθεῖς αὐτοῦ Ἐρημίτας.

Ἡ μονὴ ἐγκαταλειμμένη ἀπὸ δωδεκαετίας, ἦτο εἰς κακὴν κατάστασιν, ἀλλ' ἐν τούτοις εὐχάριστος διήλθεν ἐκεῖ ἐβδομάδας τινάς. Ὁ Richelieu ὅμως δὲν ἐσκόπει νὰ ἀφήσῃ αὐτοὺς ἡσύχους καὶ ἤρξατο ἐξελεγκτικῶν ἀνακρίσεων, μετὰ τὸ τέλος τῶν ὁποίων προσετάχθησαν νὰ ἐγκαλίπωσι τὴν μονήν. Ὁ le Maistre δακρύων ἀπεχαίρετις τὸ ἐρημικὸν ἄσυλόν του διὰ τοῦ ἐξῆς τετραστίχου.

Lieau charmants, prisons volontaires
On me bannit en vain de vos sacrés déserts,
Le suprême Dieu quejesers
Fait partout des vrais solitaires,

Σκεδασθέντες οἱ Ἐρημίται ἐξηκολούθουν τὸν ἀσκητικὸν αὐτῶν βίον, ἐν ἔτος δὲ μετὰ ταῦτα τῷ 1639 τὰ πρᾶγματα ἡσύχασαν καὶ ὁ le Maistre μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Séricourt, ἐπανῆλθον κρύφα εἰς τὴν ἀγαπητὴν φώλεάν των, τούτους δὲ ἐμιμήθησαν μετ' ὀλίγων καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες.

Ο **Saint Cyran** εξελθών της φυλακής μετά τὸν θάνατον τοῦ Καρδινάλιου τῷ **1643**, ἐπεσκέφθη παραχρῆμα τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα, οἵτινες πάντες ἐρρίφθησαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ σεβασμίου γέροντος καὶ μετὰ δακρῶν χαρᾶς ὑπεδέχθησαν αὐτόν. Ἄλλ' ὁ εὐσεβὴς οὗτος ἀθλητὴς ἐξηγνημένος, ἦδη δὲ ἐξακολουθῶν ἐργαζόμενος ἐπετάχυνε τὸν θάνατόν του συμβάντα τῇ **8** Ὀκτωβρίου **1643** ἐν ἡλικίᾳ ἐβδομήκοντα καὶ δύο ἐτῶν.

Τοιαύτης ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ ἀπέλαυνε ὁ **Saint Cyran**, ὥστε τὸ σῶμά του διεμελισθὲν ὡς ἀγίου διενεμήθη μεταξὺ τῶν πιστῶν φίλων του. «Τὰς ἀγίας καὶ ἀγνάς αὐτοῦ χεῖρας, αἵτινες τασάκις εἶχον ὑψωθῆ πρὸς δέησιν τοῦ Θεοῦ καὶ αἵτινες τύσας ἀληθείας εἶχον γράψει» ἔλαβεν ὁ **Maistre**, εἰς δὲ τὸν **Andilly**, πρεσβύτερον ἀδελφόν του Ἄν. Ἀρνὼλ ἐκληροδοῦται τὴν καρδίαν του μετὰ τὴν παράκλησιν νὰ ἀποχωρήσῃ τοῦ κόσμου. Τὰ σπλάγγνα του ἐτάφησαν ἐν τῷ **Port-Royal** τῶν Παρισίων, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα κατετέθη ἐν τῷ ἱερῷ τῆς ἐκκλησίας τοῦ **Port-Royal** τῶν Ἀγρῶν.

Ὁ τάφος τοῦ σεβαστοῦ ἱεροποστόλου ἐγένετο ἀντικείμενον λατρείας· ἀλλ' ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἐστερήθη τοῦ στύλου αὐτῆς. Ἀποθνήσκων εἶπεν εἰς τὸν ἱατρὸν αὐτοῦ Ἰησοῦτην οὐτα. «Κύριε εἰπέ, εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ὅτι δὲν θὰ θριαμβεύσωσι μετὰ τὸν θάνατόν μου καὶ ὅτι καταλείπω δώδεκα ἰσχυροτέρους μου.» Ἄλλ' οἱ δώδεκα οὗτοι ὁμοῦ, λέγει ὁ **Sainte Beuve**, δὲν εἶχον τὸ αὐτὸ βάρος. Ἐνδοξότεροι καὶ μεγαλειότεροι ἄνδρες ἐφάνησαν εἰς τὸ **Port-Royal**, ἀλλ' οὐδεὶς ἰσχυρότερός του.

Ὁ **Saint-Cyran** οὐδὲν φιλολογικὸν ἔργον κατέλειπε· διὰ τοῦτο μόνον θεολογικὰς κρίσεις ἐπιφέρουσι περὶ αὐτοῦ οἱ κριτικοί.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ **Saint-Cyran** ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐρημιτῶν ὡσημέρει ἠϋζάνετο ὁ Ἀρνὼλ **d' Andilly**, πρωτότοκος υἱὸς τῆς οἰκογενείας Ἀρνὼλ, γεννηθεὶς ἐν Παρισίοις τῷ **1589**, διαπρέψας νεώτατος ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Γαλλίας ἐν ἡλικίᾳ πενήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐγκατέλειπε τὴν τῆν, ἀπεσύρθη εἰς **Port-Royal**, πληρώσας οὕτω τὴν εὐχὴν τοῦ **Saint-Cyran**. Ὁ **Andilly** συνέγραψε διάφορα ἔργα ἢ φιλόλογος τὰ μάλιστα, ἐξυψηρέτησε τὴν γλῶσσαν, διαπρέπει δὲ ἰδίᾳ ὡς ποιητὴς χριστιανικῶν ποιήσεων.

Καθ' ὃν χρόνον οἱ Ἐρημίται ἠϋζάνοντο, ἡ μονὴ τῶν γυναικῶν ἐπληθύνετο ἐξ εὐγενῶν δεσποινῶν λίαν περιεργος εἶνε ἡ περιγραφή τῶν ἐντυπώσεων καὶ τῶν αἰσθημάτων τῶν νεανίδων ἐκεῖνων, αἵτινες μετὰ τασάκης αὐταπαρνήσεως ἐγκατέλειπον τὸν κόσμον, ὅπως ἀφιερωθῶσι τῷ Κυρίῳ. (1) Ἡ μήτηρ Ἀγγελικὴ κατώρρωσε νὰ λάβῃ τὴν

(1) Περί τοῦ **1652** ἤρξαντο αἱ ἀδελφαὶ γράφουσι χρονικά, ὅπως χρησιμεύουσι διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μονῆς. Τὰ τῆς ἀδελφῆς Ἀννης Εὐγενείας προσφέρουσι

ἀδειαν νὰ ἐπανεέλθῃ μετὰ μέρους ἀδελφῶν εἰς τὴν προσφιλή αὐτῆς πρώτην κατοικίαν τῶν Ἀγρῶν, ὅπου μετὰ πομπῆς ὑπεδέχθησαν αὐτὰς οἱ ἐρημίται.

Ὁ **Maistre**, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ **Sericourt** καὶ ἄλλοι ἀνεχώρησαν τότε οἱ ἀληθεῖς ἐρημίται εἰς διάφορα μέρη τῶν Ἀγρῶν καὶ ἐγένοντο οἱ ἱππόται οὕτως εἰπεῖν τῶν ἀδελφῶν, οὓς χωρὶς νὰ βλέπωσιν, ὑπεστήριζον ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ, ὑπερήσπιζον τὰ δίκαια αὐτῶν. Ὁ **Maistre** γράφων πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις ἀδελφὴν του, προτρέπων αὐτὴν νὰ ἔλθῃ εἰς **Port Roya**, τῆς ἔλεγε.

«Ἄν ὑπάρχῃ ἐν τῷ κόσμῳ παραδείσεις διὰ τὰς παρθένους καὶ τὰς χήρας εἶνε τὸ **Port Roya**»· τελευτῶν δὲ τῆ προσθέτει· «ἐνθυμοῦ τὸν πτωχὸν ἀδελφόν σου Ἀντώνιον, ὅστις εἶναι εἰς τὰς διαταγὰς Σοῦ καὶ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς ἀδελφῆς τοῦ **Port-Royal**, αἵτινες εἶνε αἱ κυρία αἱ δέσποιναι καὶ αἱ βασιλισσάμας».

Τὰς βασιλισσας ὅμως ταύτας δὲν ἐβλεπον ποσῶς οὐδὲ οἱ στενώτεροι αὐτῶν συγγενεῖς. Ὁ ἀριθμὸς τῆς μικρᾶς ταύτης ἀποικίας ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνήρχετο κατὰ τῷ **1651** εἰς διακόσια καὶ ὀκτὼ πρόσωπα. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁμοσπώλεσαν τὸν **Sericourt** ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα ἐτῶν καὶ τοῦτον ἠκολούθησεν ἡ ὑπεραγαπῶσα αὐτὸν μήτηρ.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ὁ ἀριθμὸς ὡσημέρει ἠϋζάνετο. Εὐγενεῖς δέσποιναι ζητοῦσαι τὴν ἀπομόνωσιν ἐκοδόμησαν παρὰ τὴν μονὴν μέγαρα, εἰς 2 ἀπεσύρθησαν. Ἐκεῖ ἀπεχώρησαν ἡ δούκισσα **Luines**, ἡ κυρία **Liancouet**, ἡ περιώνυμος ἡρώς τῆς Σφενδόνης, δούκισσα **Longueville** ἀδελφὴ τοῦ μεγάλου Κονδέ, ἡ δεσποινίς **de Vertus** αἵτινες ἐζήσαν καὶ ἀπέθκνον συμφῶνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ **Port-Royal**.

Ἡ ὥραιότερα περίοδος τοῦ **Port-Royal** διήρκεσεν ἀπὸ ἀπὸ τοῦ **1646—1659**, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ἀνθρωπὴν αὐτοῦ κατάστασιν ἐλάμβανε πάντοτε ἐξωθεν ἰσχυρὰς προσβολὰς. Οἱ δώδεκα ἐρημίται, διότι τοιοῦτος ἦτο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῷ **1646**, ἐθεωροῦντο ἐπικίνδυνοι, τὸ δὲ **Port-Royal** ὡς ἐστὶν κινδυνωδῶν συνελεύσεων καὶ ἀπίστων συγγραφῶν. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὐρίσκειτο τὸ **Port-Royal**, ὅτε τὸ ἐνδοξότερον μέλος αὐτοῦ, ὁ Πασχάλ, εἰσῆλθεν εἰς αὐτό.

Ὁ καλβινισμὸς ἐπήνεγκεν ἐμφυλίους πολέμους, ὁ Ἰανсениσμὸς ἐπήνεγκεν ἀφορμὴν εἰς θεολογικὰς συζητήσεις, ἐμίδας καὶ γραπτὰς διαμάχας. Ὁ Ἰανсениσμὸς δὲν προσέ-

συμνητικὸν ἀκέρου. Ἡ ἀδελφὴ αὐτῆ παιδίον ἠγάπα ὑπερβαλλόντως τὸν κόσμον, δεκατετραετὴς δὲ ἀνεγίνωκε μετὰ πάθος μυητορήματα, ὅτε ἐπάρτατος ἀσθένεια, ἡ Ἐπιλοχία, στερέωσεν αὐτὴν τὸ κάλλος τὴν ἠγάπησεν νὰ ἀφιερῶσθ τῷ Κυρίῳ. Καταλειπούσα τὸν κόσμον τῷ **1616**, ἐνεκλήθη εἰς ἄγρον καὶ περιωρισμένον κελίον, ἠγειροτο τὴν νύκτα ὅπως προσευχῆθῃ ἐν τῷ ναῷ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, καὶ ἐπίστευεν εἰς τὸ πενθερὸν κατέλυμα τῆς ἐνδοκίας. Τὰ μυητορήματα ἀντικατέστησαν αἱ γλυκαὶ ἡμίλια τοῦ **Saint-Francois de Sales** καὶ αὐστηρὰ ἀσκήσι τοῦ **Saint Cyran**, ἡ ποιητικὴ μελαγχολία τῆς Ἀννης-Εὐγενείας ὑπομνηματικῶς τὴν ἀδελφὴν τοῦ **René**.

θαλε τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἀπεστεινέτο ἄλλοτε μὲν πρὸς τοὺς μεταρρυθμιστάς, ἄλλοτε κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν παπῶν, διετάραξε δὲ μᾶλλον ἢ ἐφόβησε τὴν Γαλλίαν.

Πρώτην ἀφορμὴν εἰς τὴν θεωρίαν ταύτην παρέσχεν ὁ **Bey ἢ Baius** ὡς ἐκαλεῖτο ὅστις τῷ **1553** ἐρρίφην εἰς τὸ μέσον προτάσεις τινὰς περὶ τῆς χάριτος καὶ τοῦ Προρισμοῦ. Ὁ **Cornelius Jansenius** (1) ἀρχιερεὺς τῆς **Ypre**, ἀνὴρ σιδηροῦν χαρακτῆρα ἔχων, ἀνεκλίνας τὰς θεωρίας ταύτας ἐν τῷ περιθωρίῳ αὐτοῦ συγγραμμάτι τῷ ἐπιγραφομένῳ **Augustinus**, ὅπερ τυπωθὲν μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐγένετο γνωστὸν διὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ **S. Cyran**. Κατὰ τὴν Ἰανσένειον θεωρίαν ὁ ἀνθρωπος μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ἀδάμ ἀπώλεσε τὸ αὐτεξούσιον αὐτοῦ, αἱ καλὰ πράξεις εἶναι καθαρῶς δῶρον τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ προρισμὸς τῶν ἐκλεκτῶν ἐκ τῆς θελήσεως αὐτοῦ προέρχεται. Σύνολον θεωριῶν συμφωνουσῶν κατὰ πολὺ πρὸς τὰς τοῦ Καλθίνου, ἀς οἱ ἐρημίται παρασυρθέντες ἐκ τῆς πρὸς τὸν **S. Cyran** ὑπολήψεως ἠσπάσθησαν μετὰ φανατικῆς κύλαθείας.

Ὁ Ἰανсениσμὸς, ὅστις ἐθεωρεῖτο καὶ πολιτικὴ σχολὴ συγχρόνως, οὐ μόνον τοῦ πάπα ἀλλὰ καὶ τοῦ βασιλέως καθάπτομένη, ἐμελλε νὰ ὑποστῇ τὰς συνεπειὰς τῶν ἀμοιβαίων καταδιώξεων. (2)

Μετὰ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ βιβλίου τοῦ Ἰανσένιου ὑπὸ Ἰννοκετίου τοῦ Γ' οἱ μὲν Ἰησοῦίται λαβόντες νέας δυνάμεις ἐπέσκωπτον τοὺς ἐρημίτας, τὸ δὲ **Port-Royal** εὐρέθη εἰς ἀποσύνθεσιν. Ὁ ἐκπροσωπῶν αὐτὸ τότε μέγας Ἀρνὼλ στερούμενος τῆς δυνάμεως τοῦ **Saint Cyran** περιωρίζετο εἰς λογομαχίας, αἵτινες νέας πάντοτε ἀφορμὰς καταδιωγμῶν παρεῖχον. Ἄλλ' ἐν τούτοις παρακινήθει ὑπὸ τῶν φίλων τῶν καὶ ὑπέικων τῇ ἀνάγκῃ ὑπεσχέθη σιγὴν, ἐφ' ὅσον οἱ ἀντίπαλοι δὲν παρεῖχον ἀφορμὴν. Ἄλλ' ἰδοῦ μετ' οὐ πολὺ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ Κολλεγίου τῶν Ἰησοῦιτῶν ποίημα λατινιστὶ γεγραμμένον, ἐν ᾧ οἱ Ἰανсениσταὶ ἐκαλοῦντο βάρβαροι τῆς λιβνῆς τῆς Γενεύης. Ὁ ἰσχρογνώμων Ἀρνὼλ, θεωρήσας ἐκυτὸν ἀπηλλαγμένον τῆς ὑποχρεώσεως τῆς σιγῆς ἐπανελάμβη τὴν

(1) Γεννηθεὶς ἐκ Ὀλλανθῶν τῷ **1586**, ἀπέθανε τῷ **1638**.
 (2) Ὁ Βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΔ' δὲν ἠγάπα πασὶς τοὺς Ἰανсениστὰς καὶ διὰ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν θεωρίας καὶ διότι ἐθεώρει τούτους ὀλίγον πιστοὺς εἰς τὴν καθήρησιν αὐτοῦ. Ὁ **Saint Simon** ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι αὐτοῦ ἀφηγεῖται τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον, τὸ ὅποιν δεικνύει ὅτι ὁ Λουδοβίκος προσέτιμα αὐτόν τὸν ἄθεον τοῦ Ἰανсениστοῦ. — Ὁ δούξ τῆς Λορραίνης μέλλον ν' ἀντιγράψῃ εἰς Ἰσπανίαν, ἤρξατο τῶν πρὸς τοῦτο παρασκευῶν. Ὁ βασιλεὺς τὸν ἠρώτησε τότε τίνας εὐγενεῖς ἐπισκόπους νὰ παραλάβῃ, μετ' ἑαυτοῦ ὁ δούξ ἀνέμασε τούτους, μεταξύ δὲ αὐτῶν καὶ τὸν **Fontpertuis** — Πᾶς, ἀνεμί μου, εἶπε μετὰ συγμνήσεως ὁ μονάρχης, τὴν υἱὸν μίᾳ ὀπιούδ τοῦ Ἀρνὼλ, ἐκ Ἰανсениστῆν; Οὐδένα μὲν ἐπιτρέπω τοῦτο. — Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ δούξ, ἀντι τί ἦτο ἡ μήτηρ του, εἰξέυρο μόνον θετικῶς ὅτι ὁ υἱὸς εἶνε αὐτόχρημα ἄθεος. — Εἶπε δυνατὸν τοῦτο, ἠρώτησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ υἱὸς νὰ μοι τὸ βεβαιώσῃς; — Βεβαίως μεγαλειότατε. — Τότε, ἂν εἶνε ἀληθές, θύναται νὰ τὸν παραλάβῃς. Τοῦτο ἀνιῆθη γέλοιον ἀπὸ καρδίας ὁ δούξ κατὰ τὴν αὐτῆν ἡμέραν πρὸς τὸν **S. Simon**. (Mem . . . ch' CDXIII CLXX).

διακοπεῖσαν λογομαχίαν. Ἄλλ' οἱ ἐπιτήδειοι πολέμιοι κατώρθωσαν νὰ εὐρωσι τρωτὸν τὸ μέρος ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν του καὶ νὰ τὸν κατηγορήσωσιν ὡς δικαιολογούντα τὸ καταδικασθὲν βιβλίον. Οἱ θεολόγοι τῶν Παρισίων ἐστάσισαν πρὸς ἀλλήλους, ἡ ὑπόθεσις περιήλθεν εἰς τὴν Σορβὼννην, ὁ δὲ Ἀρνὼλ καταδικάσθη. Οἱ Ἐρημίται τότε προέβησαν αὐτόν νὰ ἀπολογηθῇ ὅπως διαφωτίσῃ τὸ κοινόν, ὅπερ βλέπων τοσοῦτον πάταγον ἐπίστευσεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ αὐτῶν τῶν δογμάτων τῆς πίστεως. Ὁ Ἀρνὼλ ἤρξατο γράφων, ἀλλ' ἡ χεῖρ του βεβαρυμένη ἐκ τοσοῦτου ἀγῶνος δὲν ἐξισούτο πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν περιστάσεων. Ὁ Πασχάλ τότε, ὅστις μικρὸν πρὸ τῆς τυπώσεως τοῦ πολυθρῦλου βιβλίου εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς **Port-Royal**, δὲν διστάζει νὰ ἀναλάβῃ τὸν ἀγῶνα τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ φίλου Ἀρνὼλ, ἡ δὲ ἀπελπισ μάχη ἀλλάσσει μορφήν. Τὸ ἔτος **1656** εἶναι μεγάλη ἐποχὴ διὰ τὸ **Port-Royal**. Αἱ ἐπαρχιακαὶ ἐπιστολαὶ ἀνωμόμως τὸ πρῶτον κυκλοφοροῦσαι καὶ ἀπευθυνόμεναι πρὸς φανασιώδη ἢ καὶ ἀληθῆ, ὡς λέγεται, ἐπαρχιώτην, ὡς καυστικὰ βέλη ἤρξαντο ριπτόμεναι ἀνὰ μέσον τῶν πολεμίων ἐκ τῶν ἐρημικῶν κοιλάδων.

Εὐθύς μετὰ τῶν ἐπαρχιακῶν ἐπιστολῶν οἱ διωγμοὶ ἤρξαντο. Ὁ **Saci** (1) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ **Le Maistr** ὁ μετὰ τὸν **Singlin** διευθυντὴς τοῦ **Port-Royal**, ὅστις μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ **Saint Cyran** ἀποτελεῖ τὴν ἐξοχὸν ἐκείνην τριάδα τῶν διευθυντῶν τοῦ **Port-Royal**, ἐκρύβθη, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἐρρίφθη εἰς τὴν Βαστίλην. Τὸν **Saci** ἠκολούθησεν ὁ **Fontaine**, ὅστις γραμματεὺς ὦν τοῦ **Saci** καὶ συνεργάτης αὐτοῦ συμμετέσχε μετ' ἀφοσιώσεως τῆς καταδρομῆς τοῦ διευθυντοῦ διακεινὰς ἐν τῇ φυλακῇ δύο ἔτη.

Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ μελιχίου **Fontaines** εἶνε λίαν ἐπαγωγὸς ἀνέγνωσις, παρέχουσι πολὺ τὸ διαφέρον καὶ ἀποκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ **Sainte Baue**, ἀμίμητα εἰς τὸ εἶδος των. Αὐτὸς δὲ διέμεινεν ὁ ἀληθὴς ἱστορικός καὶ ζωγράφος τῶν ἀγίων ἐκεῖνων ἐρημιτῶν.

Ὁ **Saci** ἐν τῇ φυλακῇ ἀφελὴς μόνος μετὰ τοῦ Θεοῦ ἤρξατο μεγάλην διανοούμενος. Ἡ μετάφρασις τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶχεν ἤδη συντελεσθῆ πρὸ τῆς φυλακείσεώς του, ἤρξατο δὲ ἐν τῇ Βαστίλῃ τῆς μεταφράσεως τῆς Παλαιᾶς.

Ἄλλ' ἐν τούτοις οἱ φίλοι του εἰργάζοντο ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεώς του, ἡ δὲ κυβέρνησις τέλος ἐλευθερώσασα τοὺς Ἰανсениστὰς καὶ ἀνακατέσασα τὰς ἐν ἐξορίᾳ ἀδελφὰς ἠνωῖε τὰς πύλας τῆς Βαστίλης εἰς τὸν **Saci** ἀκριβῶς ὅτε ἡ μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς ἔλαβε πέραν. Ἐξελθὼν τῆς φυλακῆς διήλθε τὰ τελευταῖα δέκα καὶ πέντε ἔτη τοῦ βίου πάντοτε ἐργαζόμενος ποτὲ μὲν ἐν **Port-Royal**

(1) Ἀναγκαστικῶς τοῦ κυρίου αὐτοῦ ὀνόματος **Isac**.

των Ἀγγών, ποτὲ δὲ ἐν τῷ τῶν Παρισίων. Τῷ 1679 κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀρχιεπισκόπου καταλιπὼν τὸ Port-Royal ἐγκτεστή εἰς Πομπόννην δι' ἐπιστολῶν μόνον συγκοινωνῶν μετὰ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν. Ἡ ἀπειρος αὕτη ἐργασία τῆς Βίβλου, αἱ Ἑρμηνεῖαι καὶ ἡ τελεία μετάφρασις εἶνε τὸ μέγα καὶ κύριον μνημεῖον τοῦ Saci ὡς συγγραφέως (1). Ἡ μετάφρασις αὐτοῦ ἐγένετο ἡ βραχὺ πάσης ἄλλης νεωτέρας ἐπὶ τῆς βίβλου ἐργασίας. Τῷ 1683 ἀσθενήσαντα ἐκόμισαν εἰς Παρίσιον, μετὰ τὴν ἀνάρρωσίν του ὁμῶς ἐπανελθὼν εἰς Πομπόννην ἀπέθανεν ἐβδομηκοντοῦτης τῷ 1684, μετ' αὐτοῦ δὲ συνετελεύτησε καὶ τὸ Port-Royal. «Τὸ στέμμα τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἔπεσον», ἔγραψεν ὁ ἀδελφὸς Βουαλιώ. «Μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Ἀγίων, λέγει ὁ ἱστορικός τοῦ Port-Royal, ὁ Saci κατέχει θέσιν οἷον ὁ Guillaume d'Orange μεταξὺ τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν ἡρώων, ὡς ἐξομολογητὴς δὲ διευθυντὴς τοῦ Port-Royal κατέχει ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ εὐσεβοῦς τούτου ἀναχωρητηρίου. Ἀλλὰ τὸ Port-Royal ἐκπροσωπεῖται ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀρνώλ καὶ Νικὸλ. Ὁ Ἀρνώλ, ὡς ὁ κύριος ἐκπρόσωπος τῆς Ἰανσενεϊοῦ αἰρέσεως, ἔτυχε τῶν μεγαλειτέρων καταδιώξεων δι' ὅ καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς Γαλλίας, ἀπολαύων ἀντιπαντός ἀγχιού, ὅπερ ἐστέρηθη, τὴν εὐχάριστον νὰ γράφῃ ἐλευθέρως, λέγει ὁ Βολταίρος. (2)

(Ἀποστέλλει).

Ο ΕΝ ΤΩ ΣΠΗΛΑΙΩ ΜΕΛΙΔΟΝΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Πηγῆς 500 Χριστιανῶν κατὰ τὸ ἔτος 1822.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικῶ

ὑπὸ

Ν. Ι. ΔΑΡΜΑΡΟΥ

Παριστάγομεν ἐν εἶδει παραρτήματος μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἀγγλικῶ τῆς τραγικωτάτης σκηνῆς τῆς μνησθείσης ἐν τῇ περὶ Λαδυρίνων (1) μελέτῃ, λαβούσης χώραν εἰς Κρήτην ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ Μελιδονίου, ἐπαρχία Ἀποκωρόνου, ὡς περιγράφει ταύτην ὁ περιηγητὴς Ἀγγλος Πάσχλεϋ περιουδύσας τὴν νῆσον κατὰ τὸ 1834 εἰς τὸ δίτομον πόνημα αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἐν Λονδίῳ τῷ 1837.

Μετὰ ἡμισεῖς ὥρας πορείαν, λέγει ὁ Πάσχλεϋ, ἀνέβημεν ἀπὸ τοῦ χωρίου Μελιδονίου εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου, προτιθέμενος νὰ γράψω τοὺς ὠραίους αὐτοῦ σταλακτίτας ἀμιλλωμένους ἀξίως τῶν τοῦ σπηλαίου τῆς Ἀντιπά-

ρου Ἀλλὰ πρὶν τούτου, ἀναφέρω συνοπτικῶς νέαν ἱστορίαν σχετικὴν τοῦ αὐτοῦ σπηλαίου, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι θὰ διεγείρῃ τὸ δικέρον καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ ἀναγνώστου.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Αὐγούστου τοῦ 1822 ἔτους, ὁ Χασὰν Πασᾶς, θεῖος τοῦ νῦν διοικητοῦ τῆς Κρήτης Μουσταφᾶ Πασᾶ, ἐκστρατεύσας ἐκ Χανίων εἰς Ἡράκλειον, μετέβη μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς Μελιδόνιον. Οἱ ἀτυχεῖς χριστιανοὶ ἔφρουγον ὅθεν ἐκεῖνος διήρχετο, τὸ δὲ περὶ οὗ ὁ λόγος σπήλαιον ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν περιόικων ὡς τὸ ἀσφαλέστερον ἀσυλον παντός ἄλλου τοιοῦτου διὰ τε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς μὴ δυναμένους νὰ περιπλανῶνται εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη, ἵνα μείνωσιν ἐντὸς αὐτοῦ ἕως οὗ ἡ κατὰ τῶν οἰκιῶν ἐφοδὸς τοῦ ἐχθροῦ παρέλθῃ. Ἐκ συννεοήσεως ὅθεν πλεῖστοι κάτοικοι τοῦ Μελιδονίου, καὶ ἄλλοι τῶν παρακειμένων χωρίων προσέφυγον εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο, καὶ μάλιστα γυναῖκες καὶ παῖδες, καὶ ἕμενον ἐν αὐτῷ. Ἐν τῷ μυχῷ εὗρον ἀφρονὸν ὕδωρ καὶ ἤρουν ὀλίγα ὄπλα νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν εἰσοδὸν ἐναντίον πολυαριθμοῦ στρατοῦ, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐφοβοῦντο οὐδεμίαν προσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ. Διαβὰς ὁ Πασᾶς ἐνετύθεν χωρὶς νὰ ἐνοχλήσῃ αὐτούς, ἐξήλθεν ἐκ τοῦ κρησφυγέτου αὐτῶν ἐπιστρέψαντες καλῶς ἔχοντες εἰς τὰς ἐστίνας των.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χασὰν Πασᾶ ἀναλαβόντες τὴν ἀρχηγίαν ὁ Χουσεῖν Βέης, καὶ ὁ Μουσταφᾶ Πασᾶς, ἔχων τότε τὸν βαθμὸν Βέης, ἤλθον μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτῶν εἰς Μελιδόνιον αἱ οἰκογένειαι τῶν περιχώρων προσέφυγον καὶ τότε εἰς τοῦτο τὸ σπήλαιον ὡς καὶ ἐπὶ Χασὰν Πασᾶ, ἀλλ' ἤδη ἐλάβον μεθ' ἐκῶν οὐ μόνον ὅσα τῶν ἐλεγκτοτέρων σκευῶν ἠδύναντο νὰ μεταφέρωσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ των τὰ ποίμνια καὶ τρόφιμα ἱκανὰ γινώσκοντες καλῶς ὅτι πᾶν ὅ,τι ἤθελον καταλίπει ἐμελλε νὰ λεηλατηθῇ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιστάσει προσφυγόντες ἦσαν πλέον τῶν τριακοσίων ψυχῶν.

Κατὰ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις τὰ κρησφυγετὰ ἢ ἀσυλα τῶν Κρητῶν ἦσαν σπήλαια τὰ ὅποια εἰς τοὺς παλαιότερους χρόνους ἐχρησίμευον εἰς παραπληθείας περιστάσεις, καὶ ὡς λέγει ὁ Ἡσύχιος καὶ ὁ Σουίδας, «Κρησφυγετὰ τὰ πρὸς τοὺς χειμῶνας στεγνὰ καὶ ὑγρῶμακτα» οἱ δὲ φαίνονται Κρητες ἐφυγον εἰς σπήλαια τινὰ, ὅθεν ἐκεῖνα ὠνομάσθησαν Κρησφυγετὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο καθόλου ὑπολαμβάνεται σπήλαιον παρέχον ἀσυλον ἐν ὄρει κινδύνου.

Μάτην ὁ Χουσεῖν Βέης προσεκάλει τοὺς φυγάδας χριστιανούς νὰ ἐξέλθωσι τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῶν κρύπτης, ὁ ἀπεσταλμένος πυροβοληθεὶς ἔπεσε νεκρός. Ὁ Πασᾶς τότε ὀργισθεὶς σφόδρα, διέταξε τὴν ἐξέλιξιν τῆς εἰσοδοῦ τοῦ σπηλαίου, ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην ἐφοδὸν ἀπέλασαν εἰκοσιτέσσαρας τῶν ἀνδρειότερων αὐτοῦ Ἀλβανῶν πεσόντων ὑπὸ τῶν πυροβόλων τῶν ἐσωθεν ἀνθισταμένων χριστιανῶν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Βέης ἐπαμψε γυναῖκα Ἑλληνίδα εἰς τὸ σπήλαιον ἵνα ἀναγγείλῃ αὐτοῖς ὅτι «ἐὰν ἔλθωσι καὶ παραδώσωσι τὰ ὄπλα των δὲν θὰ πάθωσιν οὐδέν». Ἐκεῖνοι δὲ ἀντιπάσης ἀπαντήσεως ἐφόνευσαν τὴν ἀπεσταλμένην ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὸν νεκρὸν αὐτῆς ἐρρίψαν ἐξω τοῦ σπηλαίου.

Ἰδὼν ὁ Μωαμεθανὸς στρατηγὸς τοῦτο, ἐλαβε λίθον καὶ ἐρρίψεν αὐτὸν εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου ἄμεσως δὲ οἱ στρατιῶται αὐτοῦ ἐμιμήθησαν τὴν πράξιν τοῦ ἀρχηγοῦ των, καὶ οὕτω τὸ μόνον ἀνοιγμά δι' οὗ εἰσῆρχετο πρὸς καὶ ἀπὸ εἰς τοὺς χριστιανούς κατακλείσθη ὅλοσχερῶς. Τὴν ἐκπύριον οἱ Ὀθωμανοὶ ἰδόντες ὅτι ἐν ὄρει νυκτὸς ἀνεώχθη μικρὰ ὄπη εἰς τὸ ὑπ' αὐτῶν ἀνεγερθὲν τείχος, ἐπλήρωσαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τὴν ἐπισῶσαν νύκτα ἀνεώχθη ὑπὸ τῶν πολιορκουμένων χριστιανῶν αὕτη δὲ ἡ ἀπόπειρα τῆς κατακλείσεως τοῦ σπηλαίου ἐπανελήθη πολλάκις. Παρατηροῦντες τέλος οἱ Τοῦρκοι ὅτι οἱ ἐν τῷ σπηλαίῳ χριστιανοὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐκπορθηθῶσιν ἄλλως, συλλέξαντες ξύλα, ἔλαιον, ἄχυρα, θεῖον, ἐλαιοπυρηνάς, καὶ ὅ,τι ἄλλο καύσιμον εὗρον πρόχειρον, ἀντι τῶν λίθων ἔθεσαν ταῦτα πάντα παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου καὶ ἔβαλον πῦρ. Μέλαν νέφος καπνοῦ κατέκλεισε τοὺς εὐρεῖς τοῦ σπηλαίου θόλους, ὑπ' οὗς πλεῖστοι τῶν καταπλαγέντων χριστιανῶν ἦσαν συνηθροισμένοι. Ὁ δὲσώδης καὶ πνιγηρὸς καπνὸς ἐπλήρωσε τόσον ταχέως τὸ σπήλαιον, ὥστε πολλοὶ δὲν ἐλάβον καιρὸν νὰ καταρῦγωσιν εἰς τὰς πολυπλόκους διαιρέσεις τῶν ἐσωτέρων μυθῶν αὐτοῦ. Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ σύζυγος, ὁ πατήρ καὶ τὸ τέκνον μόλις ἠδυνήθησαν νὰ δώσωσι τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν πνιγόμενοι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ καὶ μὴ δυνάμενοι ν' ἀθρῶσωσι τὸ ὕστατον «χαῖρε»!

Ὁ καπνὸς ὤθησεν αὐτούς ἀπὸ τοῦ θαλάμου τῆς εἰσοδοῦ ἕως ἐκεῖ ὅπου ἐνεκράχθη διαγραφὴ τῆς ἀσφάλους ἥτις ἄμεσως ἐρήψατο τῆς δευτέρας καὶ μεγαλειτέρας οὐσῆς. Ἐνταῦθα πολλοὶ ἔπεσον, ἀλλ' οἱ πλείοτεροι ἐλάβον καιρὸν νὰ ὑποχωρῶσι διὰ τῶν στενῶν στοῶν ἔρποντες διὰ τῶν χειρῶν καὶ γονάτων πρὸς τὰς μικρὰς πλαγίας ὅπως τῶν ἀνωτέρω μυθῶν τοῦ σπηλαίου ἐλπίζοντες βεβαίως ὅτι ἐκεῖ θὰ ὑπεκρύψωσι τὴν μαῖραν ἥτις κατέβαλε τοὺς ἥπτον ἐνεργητικούς αὐτῶν συνεταίρους.

Πλὴν φεῦ! καὶ αἱ στοαὶ αὐταί, εἰς τὰς ὁποίας ἐρρίπτοντο, ἐπληροῦντο τοῦ καταστρεπτικοῦ καπνοῦ, καὶ τοιουτοτρόπως οἱ σωροὶ τῶν προσφύγων τῶν λαθόντων ὡς ἀσυλον τὰ ἐνδότερα βῆθη τοῦ σπηλαίου ἀπέθανον ὡς καὶ οἱ λοιποὶ καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἀφοῦ ἠνάσθη ἡ ἐπικηδεὶς αὐτῶν πυρὰ, πάντες οὗτοι οἱ δυστυχεῖς χριστιανοὶ ἀπόλωντο. Διὰ τῆς ὑποταγῆς ἠδύναντο βεβαίως ν' ἀποφύγωσι τὸν τοιοῦτον πνιγηρὸν θάνατον ἀλλὰ πάντες ἦσαν πεπεισμένοι ὅτι ἐὰν οὗτοι παρεδίδοντο εἰς τοὺς ὀργίλους καὶ θηριώδεις ἐχθρούς, οἱ μὲν ἄνδρες ἐμελλον νὰ σκαγῶσιν, αἱ δὲ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα νὰ ἐξανδραποδισθῶσι

ὥστε οὐδὲν θαυμάσιον, ἐὰν οὗτοι ἠρνήθησαν νὰ παραδεχθῶσι τὰς προταθείσας συνθήκας.

Οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Κρητες Ὀθωμανοὶ, δύπιστοι περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς σατανικῆς αὐτῶν ἐπινοήσεως, παρέμενον μεθ' ὑπομονῆς ἕνδεκα ἡμέρας ἐκτὸς τοῦ σπηλαίου. Οὗτοι εἶχον χριστιανὸν τινὰ ἀιχμάλωτον ἢ μάλλον εἰπεῖν ἀνδράποδον, διότι τοιοῦτους ἐθεώρουσαν ὡς ἡχημαλώτιζον καὶ τοὺς ὁποίους κοινῶς ἔφερον εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν πόλεων, καὶ ἐπώλουσαν αὐτούς ὡς σκλάβους ὅθεν εἰς τοῦτον τὸν χριστιανὸν δούλον ἐχάρειζον τὴν ζωὴν ὡς ἀμοιβήν, ἐὰν ἔλθων πληροφορηθῆ τι περὶ τῶν ἐν τῷ σπηλαίῳ ὁμοθησῶν αὐτοῦ. Οὗτος ἐκουσίως ἐδέχθη τὴν πρότασιν, καὶ πορευθεὶς μετὰ φόβου καὶ ἀγωνίας εἰς τὸ σπήλαιον, εὗρε μόνον τὴν σιωπὴν τοῦ τάφου, καὶ ἄμεσως ἐπιστρέψας ἀνήγγειλεν ὅ,τι εἶδεν. Οἱ Ὀθωμανοὶ ἔτι ὑποπτοὶ περὶ τῆς ἐκβάσεως τῆς ἐκ τοῦ πυρὸς προσελθούσης, καὶ φοβούμενοι παγίδα τινὰ ἢ δόλον, ἐὰν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰσέλθωσιν εἰς τὸ σπήλαιον, ἔστειλον καὶ πάλιν αὐτὸν νὰ κομίσῃ ἐκείθεν ὄπλα τινὰ ὡς δείγμα τῆς ἀληθοῦς ἀγγελίας οὗτος ἐξετέλεσε τὴν ἐπιταγὴν, καὶ τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα οἱ Ὀθωμανοὶ εἰσῆλθασαν εἰς τὸ σπήλαιον, ἐκγυμνώσαντες καὶ λαφυραγωγῆσαντες τὰ θύματα τῆς θηριωδίας των.

Μετὰ τὴν σκηνὴν ταύτην εὐθὺς, διακείμεντος ἔτι τοῦ στρατηγείου τῶν Βεηδῶν εἰς Μελιδόνιον, ἔξ χριστιανῶν οἱ ὅποιοι εἶχον οἰκείους καὶ φίλους ἐν τῷ σπηλαίῳ, πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ φυσικοῦ πόθου νὰ θεοκλιθῶσι περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ θανάτου, ἐπορεύθησαν νὰ ἴδωσι ἰδίως ὅμοια τί συνέβη. Τρεῖς μὲν τούτων ἐμειναν ἐξω τοῦ σπηλαίου ὡς φρουροὶ διὰ νὰ δώσωσιν εἰδήσιν ἐὰν τυχόν τις τῶν Ὀθωμανῶν ἔλθῃ, οἱ δὲ ἕτεροι τρεῖς εἰσῆλθον. Ὁ εἰς τούτων ἐκαλεῖτο Μανωλιὸς Κερμεζάκης, οἱ δὲ ἄλλοι ἦσαν Μελιδιωνοὶ, τῶν ὁποίων ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα κατέφυγον εἰς τὸ σπήλαιον. Τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὸ ἄγλος τούτων τῶν ἀτυχῶν ἀνδρῶν, ὅταν εἶδον καίμενους νεκρούς, καὶ μάλιστα γεγυμνωμένους καὶ αὐτῶν τῶν ἐνδυμάτων, ἐκείνους τοὺς ὁποίους μάτην ἐφανταζόντο ὅτι, ἐμελλον νὰ σωθῶσιν ἀφοῦ ἄπαξ εἰσῆλθον αὐτούς εἰς τὸ ἀσυλον τοῦτο.

Ἀπλῶς ἠδηγήσας τοῦ ἀποτελέσματος τῆς τοιαύτης αὐτῶν ἐπισκέψεως ἐκφράζει ὁποῖα μεγίστη ἀπελπισία κατέλαβε τὴν καρδίαν των. Ἐπειδὴ ὁ μὲν τοσοῦτο κατεπλάγη καὶ ἐτάκη πληροφορηθεὶς ἰδίως αἰσθήσασιν τὴν ὀλεθρίαν ταύτην ἀλήθειαν, ὥστε ὁ δύσμοιρος δὲν ἀνήγειρε πλέον τὴν κεφαλὴν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέθανεν, ὁ δὲ ἕτερος καταληφθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ ἀθυμίας μετὰ εἰκοσιν ἡμέρας ἐτελεύτησεν ὡσαύτως.

Ὁ δὲ Μανωλιὸς ὁ συνεταῖρος τούτων ζῆ ἔτι, ὅστις καὶ μοὶ ἀφηγήθη τὸ σπαραξικάρδιον τοῦτο συμβάν.

Ὅτε οἱ χριστιανοὶ ἐνεκτέστησαν καὶ πάλιν εἰς Μελιδόνιον, συνεσκέφθησαν μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας Μυλοποτάμου, ἐὰν εἶδει νὰ μετακομίσουν τοὺς ἐν τῷ σπηλαίῳ νεκρούς εἰς τὸ γενικὸν νεκροταφεῖον τότε πρότεινε ν' ἀνεγερθῆ εὐγενέστερος τάφος ἐκείνου εἰς ὃν οὗτοι ἔπεσον, καὶ μόνον ὄφειλον ν' ἀποδώσωσιν ἐκείνοις τὰς θρησκευτικὰς τελετάς, τὸ δὲ σπήλαιον καὶ τὴν μνήμην αὐτῶν εἰς τὴν ἱστορίαν.

(1) Ὁ Saci ἐκτίλειτε *Lettres Chretiennes et Spirituelles* εἰς δύο τόμους μεταφράσει τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς μιμήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἄλλα ἔργα.

(2) *Siècle de Louis XIV.*

(1) Ἰδὲ προηγ. φυλλάδι, σελ. 179.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΠΑΝΟΡΘΩΜΑΤΑ

Δ.

Περὶ Ἀντωνίου Γ. Κριεζῆ

ὑπὸ

Γ. ΚΡΕΜΟΥ

Ἐν προηγούμενοις φύλλοις τοῦ Ἀπόλλωνος καταχωρήθησαν Α'. Ἀθανάσιος Διάκος· Β'. ἡ μάχη τῆς Γραβιζῆς Γ'. Σουλιώται, πρώτη πολιορκία Μεσολογγίου, Μάρκος Βότσαρης καὶ ἐν τῇ 98 σελίδι τοῦ αὐτοῦ τούτου περιοδικοῦ «Ἱστορικὰ ἀνάλεκτα». Σκοπὸς δὲ τῆς διακρίσεως ταύτης τῶν δύο διαφόρων ἐπιγραφῶν ἦν, ἵν' ἀμέσως ὁ ἀναγνώστης διακρίνῃ τὸ περιεχόμενον τῶν καταχωριζομένων. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδὲν οὔτε καταχωρίσθη οὔτε καταχωρισθῆσεται ἐν γὰρ τῷ Ἀπόλλωνι μὴ ἔχον καὶ τι καινὸν ἢ ἐπανορθωτικόν, ὁρθὸν ἐφάνη μοι ἵνα καὶ αἱ εἰς τὸ μέλλον ἐν τούτῳ δημοσιευθῶσιν ὑπ' ἐμοῦ προηγουμένως ἐπιγραφῶνται ἱστορικὰ ἐπανορθώματα, καθάπερ καὶ τὰ ἤδη περὶ τοῦ Ἀντωνίου Ἰωάννου Κριεζῆ.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐγεννήθη τῷ 1780 ἐν Ἰδρῶν ἐκ νεαρῆς δ' ἡλικίας, ὡς πάντες σχεδὸν οἱ νησιῶται, ἐτράπη εἰς τὸν ναυτικὸν βίον καὶ νέος ὢν ἐγένετο πλοίαρχος· ἐκτήσατο δὲ ὄνομα ἀνδρείου, ἠθικοῦ καὶ φιλοπάτριδος, ἐφ' ᾧ καὶ ἄγων τὸ 47 ἔτος τῆς ἡλικίας ἐξελέχθη ἐταῖρος τῆς «Ἐταιρίας τῶν Φιλικῶν» ἀξιώθεις ἀμέσως τοῦ τρίτου βαθμοῦ ἦτοι τοῦ τῶν ἱερέων. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἱερεῖς οὐ μόνον ἦσαν ἐκ τῶν μᾶλλον ἐμπειστωμένων μετὰ τοὺς ποιμένας καὶ ἀρχιποιμένους, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον τοῦ κατηχεῖν ἄνδρας τοῦ αὐτῶν βαθμοῦ αὐτοῖς ἐναπέκειτο, φανερόν ἐστι ἕκαστος αὐτῶν εἶδει νὰ ἔχη **πρῶτον** τὸ δίπλωμα, ὅπερ οἱ ἐταῖροι ἐκάλουν «Ἐροδικαστικόν», τοῦ ἱερέως, **δεύτερον** τὸ συμβολικόν τῆς Ἐταιρίας ἀλφάβητον, κατὰ τοὺς ἐταίρους «Τζίφραν» (cifra), **τρίτον** τὴν «κατήχησιν» καὶ **τέταρτον** τὴν ἀπόδειξιν καταβολῆς ἢ «καταβάλλματος» κατὰ τοὺς ἐταίρους χρημάτων ἐν τῷ ταμείῳ τῆς Ἐταιρίας.

Τὰ τέσσαρα δὲ ταῦτα εὐρέθησαν καὶ ἐν τοῖς διασωσμένοις ἐγγράφοις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Ἀντωνίου Κριεζῆ, ὧν τὸ μὲν «Ἐροδικαστικόν» ἐν ξυλογραφίᾳ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἀκριβεῖς εἶναι τόδε:

Ὁ δὲ τοῦ ἐροδικαστικοῦ νοῦς κατὰ τὴν συμβολικὴν ἀλφάβητον, περὶ ἧς ρηθῆσονται τινα, μεταφερόμενος ἔχει οὕτωςιν:

«εἰς το ὄνομα τις μελουσις σπηριας καθιεροναι ἱερακ φιλικον κεαφιερονονις τιν αγαπιν τις φιλικις εστεριας κε ις τιν ἱερακσιπιν τον μεγαλον ἱερον τον ελεφσινιον τον σιμπολιτιν αντωνιον ισανου κριεζι εκ πατριδος ιδρακ εταν

41 επαγγελματος κκαπεταχιου θαλακσινου ος θερμον ἱερακσιπιν τις εβδεμονικας τις πατριδος κατιχιθενττα κε ορκοθενττα περ ομου (καλοσθιι) ιδρακ ις τας 20: τον φιλικον 13 ικανουαριου».

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

I

Δὲν πιστεύομεν νὰ σῆς φανῇ παράδοξος τίτλος. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐτέθη πρὸ πολλοῦ καὶ ἀπησχόλησε σπουδαίως τὸν σοφὸν κόσμον. Ἡ ὄνος τοῦ Βαλακῆ ἐγνώριζε τὴν Ἑβραϊκὴν καὶ συνδιελέχθη μετ' αὐτὸν κύριόν τῆς. Ἐὖ λέγει ἡ Γραφή. Ἡ ρητορικὴ δεινότης τοῦ ὄφρος ἐξέτρεψε τὴν Εὐάν τῶν καθηκόντων τῆς καὶ τὴν ἐπεισε νὰ φάγῃ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν.

Ἡ μακαρίτις μάλιστα μάμμη μας, γυνὴ τῆς ὁποίας οὐδέποτε προσέβαλε τὰς ὄψεις ἢ παρουσία φυσιολογικοῦ βιβλίου, μὰς διεβεβαίωσε ἄλλοτε, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ διατήρει ἀθάνατον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐπὶ τῆς γῆς, ἐὰν ἡ Εὐα δὲν ἦτο τόσω λαίμαργος καὶ ὁ ὄφρις τόσω πανούργος.

Ὁ Αἰσωπος λέγει ὅτι ὀμιλοῦν τὰ ζῶα· λησμονεῖ ὅμως νὰ μὰς εἴπῃ εἰς ποίαν γλῶσσαν. Τὴν ἐλλειψιν δὲ ταύτην ἀναπληροῦσα ἐφημερίς τις ἐγράφη πρὸ πινῶν μηνῶν, ὅτι κατὰδικαί ἐν Παλαμιδίῳ διδάσκουσιν εἰς τι κινάριον τὸ ἀλφάβητον τὸ ἐλληνικόν—ἀναμφιβόλως—ὥστε δὲν εἶναι παράδοξον, ἐὰν ἀποκτήσῃ καὶ προστάτας καὶ τὸ ἴδιον ἡμέραν τινὰ εἰς διαπρεπεῖς θέσεις.

II

Ὁ Louis Buchner ἐν τῷ περὶ ζωῶδου ψυχῆς κεφαλαίῳ, λέγει ὅτι παραδειγμάτων κατακλυσμὸς ἀποδεικνύει ὅτι τὰ ζῶα ἔχουσιν εἰς μέγιστον βαθμὸν τὴν δύναμιν τοῦ ἀνακινεῖν τὰς ἰδίαις ιδέαις. Καὶ πρὸς τοῦτο ἐκθέτει ὅτι ὁ Dujardin ἐθῆκεν ἐν κοιλώματι τοίχου, πύρρον τῶν κυψελῶν ἀριστικμένον, ἀγγεῖον ζαχαρώδες, ὅτε μέλισσα τὸν θησαυρὸν ἀνακλύψασα ἐνετόπωσεν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῆς τὴν τοποθεσίαν καὶ παρατυπία ἐπὶ κύκλω τῶν χειλέων τῆς νεοσιᾶς, ἧς διὰ τῆς κεφαλῆς προσέπειεν. Ἀμα τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ παρατυπία πύρρα, ἐπανῆλθε μετὰ σιγῆνους ἐκ τῶν συντρόφων αὐτῆς ἀποτελεσθέντος, ὅπερ ἐπέπεσε κατὰ τῆς ζαχαρώδους. Καὶ ἐπιλέγει: Τὰ ζῶα ταῦτα οὐδαμῶς ἄραγε συνωμίλησαν ἀλλήλοις;

Τὸ παράδειγμα τοῦτο μολονότι ἀποδεικνύει ὅτι τὰ ζῶα συνεννοοῦνται, δὲν ἀποδεικνύει ὅμως ὅτι ὀμιλοῦσι. Ἡ ὀμιλία δὲν εἶναι ὁ μόνος τρόπος συνεννοήσεως. Παράδειγμα

3A B8 0706H B3A 6Ω5EA3A A8B303HA
 4H23Ω0878 3Ω0ΩH Γ353487, 4Ω ΗΓ3Ω0878 3A B37 ΗΥΗ937 B3A
 Γ35343A ΩΒΩ03HA, 4Ω 3A B37 39Ω0HA93A37 B87 6ΩΥΗ587
 3Ω0Ω87 B87 Ω5ΩΓA37387 B87 A369853B37 H7B87387 38H7E 403
 Ω13 Ω4 9HB03Ψ8A 3Ψ0HA ΩB87 41 Ω9HΥΥΩ56HB8A 4H9ΩBH7
 3E 2H5HA37E 8A 2Ω0687 39Ω0HA93AB37 B3A ΩΞΨ36873HA
 B3A 9HB03Ψ81 4HB3Δ32Ω7BH, 4Ω 80482Ω7BH 9HO' Ω6E.
 3Ψ0H7 3A BHA 20 B87 Γ353487 13 3H7 EA03E—Δ

έχουμε εκείνο των κωφκλάων. Πολλά άγρια φυλάει άνωτέρως πάντως διανοητικής άναπτύξεως των ζώων δέν έχουν γλώσσαν πλὴν ανθρώπων τινῶν ήχων και όμως συννενοούνται. Η λέξις είναι συνθηματική έκφρασις του νόμματος παντός άντικειμένου. Κατ' άλλον τρόπον έκφράζονται οι Έλληνες, κατ' άλλον οι Αιγύπτιοι και κατ' άλλον οι Ινδοί. Άνακτρέγοντες εις την άρχικήν οικίαν του σχηματισμού των ανθρώπινων γλωσσών, παρατηρούμεν ότι οι άνθρωποι έν τῇ πρωτογενεί αὐτῶν καταστάσει στεροῦνται γλώσσης και βαθμηδόν διὰ τῆς συστάσεως κοινωνιῶν προβαίνουσιν άναποσιθῆτως εις τόν σχηματισμόν λέξεων, έκφραζουσάν τήν έννοιαν των εις τήν αντίληψιν αὐτῶν ύποκειμένων έκάστοτε άντικειμένων, ένθ' ο τρόπος του βίου των ζώων δέν επιτρέπει τοιαύτην ύπόθεσιν ως μη έξερχόμενος των όρίων τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Τοιαύτην λοιπόν ιδιότητα, προσκτηθεῖσκαν υπό τῆς άναγκῆς, οὐδέναν λόγον έχουμε νά παραδεχθώμεν ότι θα έδημιούργουν τὰ ζῶα χάριν πολυτελείας, άρου οὐδεμίαν άναγκή πρὸς τούτο ύφίσταται και άρου διὰ τὸ περιορισμένον σημεῖον του βίου των άπλοὶ ήχοι εισίν άρκετοὶ πρὸς συνεννόησιν.

Βάσις τῆς συνεννόησεως είναι ή ε κ φ ρ α σ ι ς. Άνευ αὐτῆς δύσκολος καθίσταται πᾶσα συνεννόησις μεταξύ των ζώων. Ο κωνών οὗτος ισχύει και διὰ τοὺς ανθρώπους. Αί ευμενέστεραι λέξεις έχουνσιν άπελιστικὴν σημασίαν, όπόταν προφέρωνται δι' ήθους άπειλητικοῦ. Η έκφρασις είναι ή γλώσσα του κυνός, ή γλώσσα τῆς γαλλῆς, ή γλώσσα του άλέκτορος και όλων των ζώων. Δι' αὐτῆς ο κύων άποτεινεται πρὸς τόν άνθρωπον και ο άνθρωπος πρὸς τόν κύνα, ο κύων πρὸς τήν γαλλήν και ή γαλλή πρὸς τόν άλέκτορα. Πάντες έννοοῦμεν τήν άπειλητικὴν ύλακὴν του κυνός, ή τήν θρηνητικὴν ώρυγήν του τήν πλήρη θωπήσις έκπαιτικὴν φωνήν τῆς γαλλῆς και τήν θριαμβευτικὴν κρυγήν του άλέκτορος. Η μουσική θεωρεῖται παγκόσμιος γλώσσα, είναι άποτύπωσις τῆς έκφράσεως. Διὰ τούτο έχουμε πολλά παραδείγματα, άποδεικνύοντα ότι τὰ ζῶα αἰσθάνονται τήν μουσικήν. Δέν ήξεύρομεν δικτὶ ή επιστήμη άναζητεῖ νά διασκήψῃ τὸ ζήτημα του τρόπου τῆς συνεννόησεως των ζώων. Άλλ' έν θέλη νά συνδικαλεθῇ μετ' αὐτῶν, ή μουσική είναι ο καταλληλότερος τρόπος.

III

Οι άνθρωποι οι άγαπώντες τὰ παραδοξά οὐδύλως θ' άρκεσθώσιν εις τὰ επιχειρήματά μας, διότι έν ταις άθώαις συναθροίσεσι των πτηνῶν θέλουσι νά βλέπωσι κοινοβουλίας φαντασιώδεις και εις τοὺς κρωμηούς των επιθνακτιῶν χηνῶν, παραγγελίας φιλοστοργίας 1).

Περιοδικόν τι έν ταις άναλεκτοῖς αὐτου γράφει άριστα ζῆλα άναγνώσεως υπό των τοιούτου ειδους ανθρώπων. Ο γράφων έν αὐτῷ κ. Α. επί τῇ άφηγήσει κυρίως τινός έν τῇ παλαιᾷ οίαικῃ ήκουσε μῦς φθόντας μελωδικῶς, οὐ δ' έπί σ τ ι γ μ ῆ ν ά μ φ έ β α λ λ ε π ε ρ ι τ ο ὕ ά ξ ι ο π ι σ τ ο υ τ ῆ ς δ ι η γ ῆ σ ε ω ς, ήρεύνησεν έν ταις χρονικοῖς τῆς επιστήμης και άνεῦρεν έν τῷ περιοδικῷ «Φύσει» ότι ο ιατρός κ. Brierre μετὰ πλείστων επιμαρτυρούντων τὸ συμβάν, ήκουσε μῦς φθόντας κατὰ τόν τρόπον των καναρινίων, ότι δέν ήξεύρομεν πως, τοὺς συνέλαβεν επί αὐτοφώρῳ τραγωδοῦντας, ως εξήγησεν έκ των παλαιῶν κινήσεων του λαρυγγος και τέλος δέν παραδέχεται ότι τὸ ζῶμα δέν είναι άπλή μίμησις των καναρινίων.

Δέν εἴμεθα έκ των άπειλιζομένων εύκόλως. Άναμφισβύτως ο κ. Α. είναι ούχ ήττον του κ. Brierre φαντασιῶς ζωηρῶς και πιστεύομεν ότι με τόν καιρόν θα γράψῃ ότι ο κ. Brierre, μετὰ πλείστων επιμαρτυρούντων τὸ συμβάν, εἶδε π ο ν τ ι κ ὸ ν χορεύοντα τετράχορον, ως εξήγεν έκ των ρυθμικῶν κινήσεων των ποδῶν των και δέν παραδέχεται ότι π ο ν τ ι κ ο ἰ τόσον νοήμονες άγνοοῦσι τὸ βάλς.

Δ. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ

Η ΠΡΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗ

διήγημα έκ του Γαλλικοῦ

III

N. B. ΠΑΓΚΩΣΤΑ

(συνέχεια)

Μήπως είναι μέγα δυστύχημα, άνέκραζα, νά έγκαταλείπῃ τις οὕτω τὰς πόλεις και νά εύρισκῆται μόνος;

Εἶμαι ελεύθερος και οὐδεν ένοχλεῖ τήν σκέψιν μου, προσέθεσα άγερώχως· αὐτή είναι άνεξάρτητος ως ο άήρ, έν άναπνεύω.

Τὰ δάση ταῦτα, άτινα ύψούνται έν ειδει άμφισβήτηρου επί γῆς χέρσου, περικλείουσιν ἴσως καλύθην τινά φιλόξενον· θα κατακλίνωμαι επί ψάθης ήν θα κατασκευάσω, και ή λίτή τροφή μου θα παρασκευάζεται υπ' έμου. Οὐδέποτε θ' άπολαμβάνω των θορυβωδῶν έκείνων ήδονῶν, αίτινες έξαμβλύνουσι τὸ αἰσθητικόν άνευ τέρψεως αὐτου, οὐδεὶς θα διατρανῆ τήν άνάγκασίν μου, και θα άπολαμβάνω ήδονὰς ειρήνης, ένθ' οι όμοιοί μου κατασπαράσσονται ένεκα πλάνης.

Εστῆριξα τήν κεφαλήν επί των χειρῶν μου, και ήσθάνθην δάκρυον λύπης καταρρέον έκ των οφθαλμῶν μου,

ως άνύψωσα πρὸς τόν Οὐρανόν· ήτο δάκρυ εύγνωμοσύνης. Ητο πέμπτη ώρα τῆς έσπέρας, ο Οὐρανός ήτο καθαρός, ο Ηλιος υπέτρεμεν εις τὸ φύλλωμα, και έλαμπεν επί τῆς χιόνος των ύψηλῶν όρειῶν· οὐδέναν δ' άλλον θόρυβον ήκουέ τις ή τήν βοήν τῆς μυρίκης, και ή βραδεία έκείνη γαλήνη διεχέτο επί τῆς καρδίας μου.

Δέν ήμην μὲν βύμα περιβλεπτον, και τὸ όνομά μου έξηφανίζετο εις τήν πληθύν των προσγεγραμμένων, άλλ' ώνειροπόλουν τήν δόξαν του Βαρνεβέλδου και Σίδνεϋ, και ή ψυχή μου έξεγειρετο.

Υπάρχουσι στιγμῆ, καθ' ας τὸ αίμα κυκλοφορεῖ ταχύτερον, ή καρδία πάλλει μετὰ πλείστερας δυνάμεως, γλυκεία θερμότης ζωογονεῖ τὰ όργανα, αι δυνάμεις αύξάνονται, ή φαντασία καθωραίζεται, αι αἰσθήσεις συσφίγγονται και συγχέονται· έν τοιαύτῃ καταστάσει εύρισκόμενος τις διατρέχει τόν βίον μετὰ ταχύτητος λαυθαλούσης και ζῆ καλήτερον.

Εἰς μίαν των στιγμῶν τούτων του ένθουσιακμοῦ έτύγχανον, και μ' έφάνη, ότι ή φύσις ήτο κτήμα άπέραντον, άφ' οὐ πρό πολλοῦ χρόνου άποβεβλημένος διετέλουν και ότι επανάτων αὐτό.

Ηγέρθην και ήκυλούθουν τὰς όχθας του ρύακος άναβαίνων πρὸς τήν πηγὴν αὐτου· ο μυρμουρισμός αὐτου έπέπερεν εις τήν ψυχὴν μου θλίψιν εύάρεστον, και ή αἰσθησις τῆς υπάρξεώς μου έκκονταπλασιαζέτο. Δέν ήθελον ἴσως δῶσαι λόγον τῆς ήδύτητος των συγκινήσεων έκείνων, άλλ' ήσαν ζωηραὶ και άγναί. Οὐδέν άντικείμενον μ' άπησχόλει ιδιαιτέρως, άλλὰ τὰ πάντα συνεκίνουν τὰς αἰσθήσεις μου· τέλος δέν ήδυνάμην πλέον νά ύπεφέρω εις τήν ταχέαν διαδοχὴν των παθημάτων μου, άτινα με καταπίεζον μετὰ τινος ήδύτητος, και ή καρδία μου έδικίμαζε τὸ ειδος έκείνο τῆς πιέσεως, όπερ τήν συστέλλει χωρίς νά τήν πληγόνῃ.

Εἰς θέσιν τινα, εις ήν τὸ δάσος καθιστάμενον πυκνότερον, άπέκρυπτεν έκ τῆς όράσεώς μου τήν πορείαν του ρύακος, έστηρίχθην επί τινος ελάτης και άφεις στενακηνόν, άπασαι αι δυνάμεις τῆς ψυχῆς μου άπετεινόντο πρὸν τόν Πλάστον προσπαθοῦσαι νά τῷ άποδώσωσι πανηγυρικὰς εύχαριστίας.

Άνάγκυσις και εύτυχία! είπον στενοταίχ τῇ φωνῇ. Δυστυχή Λοβελύ, οὐδεμίαν άνάγκυσις, οὐδεμίαν εύτυχία! άπεκρίθη φωνή περιπαθῆς.

Υπάρχουσι λοιπόν όντα πάσχοντα! άνέκραζα. Η εύδαιμονία μου ήτο τοσοῦτο τελεία, ώστε πᾶσα διαστολή αὐτῆς θα έπλήρου τήν φύσιν πᾶσαν.

Επλησίασα και είδον καθήμενον επί τμήματος βράχου, άποσπασθέντος έκ του όρους, νέον, όστις έφαινετο ήλικίας είκοσιπέντε έτών· ή ξανθὴ κόμη αὐτου έπιπτεν επί

των ώμων του, άνευ μὲν επιτηδεύσεως, άλλὰ και άνευ άταξίας, ή δέ μορφή του ήτο συμπληθητική ως ή φωνή αὐτου. Μακράι και συχναί τελευπιφορῆαι τόν κατέλαβον, χωρίς νά τῷ άκριρέσωσι τήν εύγενῆ και άγέρωχον φυσικήν αὐτου έκφρασιν. Έβλεπέ τις εις τήν διατάραξιν των χαρακτηριστων αὐτου, ότι άπέκαμεν άλλοτε ένεκα τῆς λύπης και των δακρύων, άλλ' ή φυσιογνωμία του ένέφρανε τήν γαλήνην δυσθυμίας· αὐτή δέ δέν ήτο ή σφοδρά και όρμητικὴ έκείνη λύπη, ήτις μόνῃ καταθιβρώσεται, άλλ' ο χαρακτήρ τῆς μελογχολίας επί τέρου στεναζούσης.

Εἶχον καιρόν νά κάμω τὰς παρατηρήσεις ταύτας, διότι παρετηρούμεν άλλήλους χωρίς νά όμιλωμεν. Συνεπέρανκα δέ ότι, όταν δύο άνθρωποι, ότινες μέλλουσι ν' άγαπήσωσι, συναντῶνται κατὰ πρώτον, αι ψυχαι αὐτων ήρωῶσιν εις τοὺς οφθαλμοὺς των διὰ κινήσεως συγχρόνου, έξεταλίνονται, διακινώσκονται, έρωτῶνται ἴνα κρῖνωσιν. Έξετίμησαν τότε τόν Λοβελύ εις τήν σιωπηλήν έκείνην μελέτην· εύρον τοὺς οφθαλμοὺς αὐτου, και άνέννοωσα έν αὐτῷ έκφρασιν τοσοῦτον εύγλωπτον, ώστε ήσθάνθην χωρίς ν' άμφισβάλω περι τούτου ότι έπλάσθημεν ο εις διὰ τόν άλλον, και τούτο δέν ήτο άποτέλεσμα άδυσκαλεύτου και βραδείας, ήτις μοι έλεγε στενοταίχ τῇ φωνῇ: Έναγκαλίσθητι τόν άδελφόν έν ή θεία Πρόνοια σοί έξελέξατο.

Τίς ήθελε τοιμήσει ν' άμφισβάλῃ περι αὐτῆς; αὐτή έπαραιε άρθῶνος εις πάσας τὰς άνάγκας ήμῶν· έθεσεν επί των δένδρων τόν καρπὸν όστις μᾶς τρέφει, και όστις μᾶς δροσίζει, μᾶς έδωσε τὸ έριον των ζώων ἴνα ένδύωμεθα, τήν σκιάν των δασῶν, ἴνα προφυλακτώμεθα από τόν καύσωνα του ήλιου· και εις τήν πληθύν ταύτην γενναίων φροντιδῶν, ήθελε λησμονήσει νά προσπαρασκευάσῃ δι' ήμᾶς φίλον!—

Μή άπατάσθε, διότι άνευ σκοποῦ δέν συνεδύκαμε μετὰ τοσοῦτον έξόχου συμφωνίας, πάντα τὰ μέρη δύο διαφόρων όργανισμῶν, και ένν προσέτι θεωρήσῃτε τὸ σύστημα μου ως τὸ παραδοξον καρδίας, ήτις ζητεῖ νά προσκολληθῇ εις τήν ζωὴν διὰ του ήδυτέρου των δεσμῶν. . . Ναι, θα ύπεστηρίζον κατὰ πασῶν των ώνειροπολήσεων τῆς άπελιστικῆς ήμῶν μεταφυσικῆς, ότι έκάστοτε ότε τὸ δημιουργόν πνεῦμα σχηματίζει δύο όντα συμφωνοῦντα, τὰ προσωρίζει εις τὸ νά ένωθῶσι και άγαπηθῶσι.

Άγνωσ ένν αι ιδέαι του Λοβελύ στηρίζονται επί των αὐτων συλλογισμῶν, άλλ' ή ψυχὴ του έννοει τήν ιδιικήν μου· και τήν αὐτήν στιγμὴν, άμφοτέροι εκινήθημεν κίνησιν ακούσιον ο εις πρὸς τόν άλλον, ἴνα έναγκαλισθώμεν. Ταχέαι σκέψεις ώθησε τήν πρὸς άλλήλους κίνησιν τούτων· έν έμοὶ ή σκέψις αὐτή προσήλθεν από τήν εύρέσκειαν του κόσμου. Εἰς δέ τόν Λοβελύ παρείχθη ἴσως από τήν άπιστίαν τῆς δυσπιστίας.

1. Ἰὰ Κερ. Ζηφώτης ψυχῆ.

Ἐκάθησα πλησίον αὐτοῦ... τὸν ἐθεώρουν μετὰ περιπαθείας καὶ ἐπανελάμβανον τοὺς λόγους ἐκείνους μετ' εὐλικριθείας...

Οὐδεμία ἀνάγκη, οὐδεμία εὐτυχία...

Οὐδεμία, ἀπεκρίθη ὁ Λοβελλύ... οὐδεμία· τοῦτο εἶναι φρικῶδες ἢ ἀπελιζήταί τις οὕτω περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ νὰ μεταχειρίζεται πάσας τὰς πιθανότητας τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἡ αἰσθησις αὐτῆ μ' ἐπάγωσε.

Ὁ Λοβελλύ παρετήρησε τοῦτο καὶ συνεκινήθη ἐκ τοῦ οὐκ οὐκ μου. Ὑπέφερα πολὺ προσέθεσεν, ἀλλὰ δὲν ὑποφέρω πλέον!... Καὶ προσεπάθησε νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου μειδίαιμα παρηγόρητον, ὡσεὶ ζήτων συγγνώμην διότι μ' ἐλύπησε.

Ἄγαθὲ Λοβελλύ! Εἶναι βάρβαρον νὰ ἐρωτᾷ τις τοὺς δυστυχεῖς, καὶ ν' ἀζήτησιν πληγὰς αἰματηρὰς εἰσέτι, δι' ἀπερισκέπτου οἴκτου· ἀλλὰ βλέμματά τινα ἔχουσι ἱσημασίαν ἐκτενεστέρων ἢ ἄπασιν αἱ λέξεις τῶν ἡμῶν διαλέκτων, καὶ ὁ Λοβελλύ μὲ ἐνόησεν.

Ὑπέφερα πολὺ, ὑπέλαβεν ἀστυκῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξωγαμμένου αὐτοῦ στήθους, καὶ ὑψῶν βραδέως τοὺς ἰφθαλμοὺς του· εἰς τὰς πόλεις καὶ αἱ ἡδοναί, ἅς ἀγοράζομεν διὰ μεγάλης τιμῆς, δὲν εἶναι αἱ δυσειδεῖς σκελετοὶ ὑπὸ δακτυλῶν ἐνδύματα. Ἐζήτησεν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἄλλας, ἀλλ' ἡ καρδία μου ἀπλή καὶ εὐπιστος οὐκ, ἐπροδύθη...

Ὁ Ἔρωσ!... ἐπέφερε τὴν λέξιν ταύτην στεναζών· ἡ μορφή του ἦναψε, αἱ ὀφθαλμοὶ του περιεπλανῶντο, αἱ μῦς του συνεστάλησαν, καὶ ἡ φωνὴ του ἐσβύθη εἰς τοὺς λυγμούς.

Καὶ ἡ φιλία, εἶπον θέτων τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τῆς ταχύτατα παλλούσης καρδίας αὐτοῦ...

Μένουσι φίλοι εἰς τοὺς πάσχοντας; Εἶπεν ὁ Λοβελλύ.

ὦ! ἐν ἡμῶν φίλος του;

Εἶμαι ἡδὴ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν δὲ τοῦ Λοβελλύ ἔπεσε δάκρυ θερμὸν ἐπὶ τῆς χειρὸς μου.

Ἐνοήσαμεν ἀλλήλους καὶ οὐδὲν εἶχομεν νὰ μάθωμεν.

Ἡ ΜΗΤΗΡ τοῦ Λοβελλύ μὲς ἐξέπληξε, διότι ἐζήτησε τὸν υἱὸν τῆς μετὰ φιλοστοργίου ἀνησυχίας, καὶ ὅτε τὸν παρετήρησεν, ἤλθε πρὸς αὐτὸν χωρὶς νὰ μὲ ἴδῃ, ὅπερ μὲ εὐχάριστος πολὺ, διότι ἡ ἡδέια αὐτῆ διάχυσις τῶν ἀγνωστέρων αἰσθημάτων δὲν ἐπιθυμεί μαρτυρας.

Ὁ Λοβελλύ ὑπερεπλήρωσε τὴν μητέρα αὐτοῦ θωπειῶν. Τὸ θέκμα ἐκεῖνο μὲ συνεκίνησε μὲν ἀλλὰ δὲν μὲ ἐξέπληξε, διότι αἱ δυστυχεῖς ἀγκυρῶσι περισσότερον, ἢ μελαγχολία εἶναι φιλοστοργιότερα τῆς χαρᾶς· ἂν ὅμως ἡ μελαγχολία δὲν εἶναι ἡ χαρὰ τῶν μὴ ἐχόντων πλέον τοιαύτην.

Πόσον συνεκινήθη ἐν ἡ θεία ἰσχὺς μὲ μετέφερε τὴν

στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὰ γόνυ τῆς μητρός μου μὲ πόσιν γλυκύτητα ἤθελον τὰ περιπτύξει. Πόσον ἤθελον ἐντυπώσει ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἀσπασμοὺς σέβας ἐμφαίνοντας! Ποτὲ δὲν ἀναστέναξα μετὰ περισσοτέρας πικρίας διὰ πόθους, δι' οὓς διετάραξα ἐνίοτε τὸν ὕπνον μου!

Ποτὲ δὲν ἠσθάνθη ζωηρότερον τὴν γλυκύτητα τῆς θελητικῆς ἐκείνης εὐσεβείας, ἣτις θὰ ἦτο εὐτυχία, ὅταν ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν ἤθελε γείνει καθήκον. Πόσον οἰκτεῖρω τὸν δυστυχῆ τοῦτον, ὃν ἡ καταιγὶς τῆς ζωῆς μακρὰν τῆς φιλίας τῶν πατρικῶν αὐτοῦ ἐστιῶν παρέσυρε, καὶ ὅστις ἐγκατελείφθη μόνος εἰς κόσμον ἀγνωστον! ὅταν ἡ καρδία του κατατραυματισθῆ ὑπὸ τῆς λύπης, καὶ θὰ ἀγνοῇ τοῦ τὴν κεφαλὴν κλίνας, θὰ εἶπῃ θὰ ἐκλινον τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς μητρός μου!... καὶ θὰ ἰδύρηται διότι τὸν κατέλιπε, καὶ θ' ἀποθάνῃ ἴσως χωρὶς νὰ δυνήθῃ ν' ἀναψύξῃ τὸ αἷμά του δι' ἀσπασμοῦ σωτηρίου!

—ὦ μητέρα μου!

Ἡ μήτηρ τοῦ Λοβελλύ ἐξεπλάγη ἐκ τῆς ἀκουσίτου ταύτης ἐπιφωνήσεως, καὶ ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος ἐνθα ἐκαθήμην.

Ὁ χαρακτήρ τῆς ἀγαθότητος ἦτο ἐσφραγισμένος εἰς τὴν φυσιογνωμίαν αὐτῆς διὰ τρόπον τοσούτου σεβαστοῦ, ὥστε τὸ αἶσθημα, ὅπερ ἡ θέατης ἐγέννησεν ἐν ἐμοί, προσμύαιζε, χωρὶς νὰ σκεθῶ τοῦτο, πρὸς τὴν ἀνάμνησιν τῆς μητρός μου.

—Ἐγερθεὶς δὲ προσέκλινε. Ἐνα μόνον υἱὸν ἔχετε; τῆ λέγω.

(ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΚΑΚΟΠΑΙΔΙΟΝ

(Ἐκ τῶν τοῦ Andersen.)

Ἐσπέραν τινα χειμερινήν, καθ' ἣν τὸ ψῦχος ἦτο δριμύτατον καὶ ἡ βροχὴ ραγδικαία, γεγηρακῶς τις ἐν ποιητῆς ἐκάθητο ἐν τῇ ἀγροτικῇ του καλύβῃ παρὰ τὴν ἐκ πλίνθων ἐστίαν του, καὶ ἦτο λίαν εὐχαρὶς διότι ἐθερμαίνετο καὶ διότι ἐβραζον τὰ μῆλα του.

«Μὲ αὐτὸν τὸν ἀθλιὸν καιρὸν ὅλοι ὅσοι εὐρίσκονται ἔξω θὰ βραχῶσι καὶ θὰ κρυώσωσι!» ἔλεγεν, ἐπειδὴ ἦτο καὶ λίαν φιλεύσπλαγχνος.

«ὦ! ἀνοιξόν μοι! Κρυώνω, καὶ εἶμαι κάθυγρον! ἐφώναξεν ἀφνης ἔξω μικρὸν παιδίον. Ἐκλαίει καὶ ἐκρουε τὴν θύραν, ἐνῶ ἡ βροχὴ ἐπηυξάνετο καὶ ἡ θύελλα μετὰ πατάγου διεγέετο εἰς τὰ παράθυρα.

«Ἄχ! δυστυχὲς πλάσμα;» εἶπεν ὁ ποιητῆς, καὶ ἠγέρθη ἵνα ἀνοιξῇ τὴν θύραν. Ἰστατο ἐκεῖ μικρὸν τι παι-

δίον· ἦτο ὀλόγυμνον, καὶ τὸ ὕδωρ ἔρρεεν ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ ξανθῆς κόμης του. Ἐτρεμεν ἐκ τοῦ ψύχους, καὶ βεβαίως θὰ ἀπέθνησκεν ἐὰν δὲν εἰσῆρχετο ἐντὸς τῆς καλύβης.

«Μικρὲ μου!» τοῦ λέγει ὁ γηραιὸς ποιητῆς, καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς. Ἐλα μέσα εἰς τὴν καλύβην μου διὰ νὰ ζεσταθῆς. Ὀλίγον οἶνον καὶ ἐν μῆλον δύναμει νὰ σοῦ δώσω, ἐπειδὴ φρίνεις λαμπρὸς νεανίας.

Ἦτο τῶ ὄντι. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐλαμπον ὡς δύο ἀστέραι· αἰτοὶ δὲ τὸ ὕδωρ ἔρρεεν εἰσέτι ἐκ τῆς ξανθῆς του κόμης οὐχ' ἦττον ἐφρίνετο χαριέστατος. Ἐφρίνετο ὡς μικρὸς ἄγγελος, ἀλλ' ἦτο ὠχρὸς ἐκ τοῦ ψύχους, καὶ ἔτρεμε ὅλος. Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ἐν ἐξείρετον τόξον, ὅπερ ἐκ τῆς βροχῆς εἶχε φραγῆ, ὅλα δὲ τὰ ὠραία χρώματα τῶν βελῶν εἶχον ἀλλοιωθῆ ἐκ τῆς ὑγρότητος τοῦ καιροῦ.

Ὁ γηραιὸς ποιητῆς ἐκάθησεν ἐκ νέου εἰς τὴν πυρὰν του, ἔλαβεν τὸ μικρὸν παιδίον ἐπὶ τῶν γονάτων του, ἀπέμαξε τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς κόμης του, ἐθέρμακεν ὁ ἴδιος τὰς χεῖράς του ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του, καὶ ἐβραζε δι' αὐτὸ γλυκύτατον οἶνον. Τὸ παιδίον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν, ἐρυθράνθησεν αἱ παρειαί του, ἐπῆδησεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἤρχισε νὰ χορεύῃ περίξ τοῦ ποιητοῦ.

«Εἶσαι πολὺ εὐθυμον παιδίον!» εἶπεν ὁ γέρον. «Πῶς ὀνομάζεσαι λοιπὸν;

«Ὀνομάζομαι Ἔρωσ! ἀπεκρίθη τὸ παιδίον,» δὲν μὲ γνωρίζεις; Ἐκεῖ κεῖται τὸ τόξον μου· δι' αὐτοῦ ἐνοῶ νὰ πληγόνω! Ἰδοῦ, ἡ θύελλα ἐκόπασεν, ὁ καιρὸς ἔξω μετεβλήθη, καὶ ἡ σελήνη ἤρχισε νὰ ἀποφαίνεται!»

«Ἄλλὰ τὸ τόξον σου ἐχάλασεν! τῶ λέγει ὁ ποιητῆς.

«Αὐτὸ θὰ εἶναι δυσάρεστον! εἶπε τὸ μικρὸν, παιδίον καὶ τὸ ἀνέλαβεν ἵνα τὸ ἐξετάσῃ. «ὦ! εἶναι ἡδὴ στεγνὸν καὶ δὲν ἐβλάθη καθ' ὀληκλήριον, ἡ δὲ χορδὴ εἶναι ἀκριετὰ τεταμένη! Τώρα ἐπιθυμῶ νὰ τὸ δοκιμάσω!» Καὶ ἐν τῶ ἅμα ἔθεσεν ἐπάνω ἐν βελος, ἐσκόπευσεν, καὶ ἐπλήγωσε τὸν καλοκάγαθον ποιητὴν ἐπὶ τῆς καρδίας. «Βλέπεις λοιπὸν ὅτι τὸ τόξον μου δὲν ἦτο χαλασμένον!» τοῦ λέγει καγχάζων, καὶ πάραυτα ἔσπευσεν εἰς τὸν δρόμον του. Τὸ κακώτροπον παιδίον! Ἐπλήγωσε τὸν δυστυχῆ ποιητὴν, ὅστις περιέθαλψεν αὐτὸ τόσον φιλικῶς καὶ τόσον ἀγαθῶς εἰς τὴν θερμὴν κατοικίαν του, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸ τόσον καλὸν οἶνον καὶ ἐκ τῶν καλλιτέρων μῆλων του.

Ὁ εὐεργετικὸς ποιητῆς ἐκεῖτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκλαίει· ἦτο πλέον εἰς τὴν καρδίαν πληγωμένος. «Χοῦμ!» ἔλεγεν, τί εἶδους κακώτροπον παιδίον εἶναι αὐτός ὁ Ἔρωσ. Εἰς ὅλα τὰ ἀθῶα παιδία θὰ τὸ διηγῆθῃ ἵνα προσφιλῶσιν, καὶ οὐδέποτε νὰ παιζῶσι μετ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ πάντοτε ἐπιφέρει δυστυχίαν.»

Ὅλα τὰ ἀγαθὰ παιδία εἰς ἅτινα οὗτος τὸ διηγῆθη, ἔλαβον μεγάλην φροντίδα διὰ τὸν κακὸν Ἔρωτα. Ἄλλ'

ἐδελέαζε ταῦτα, ἐπειδὴ εἶναι ἀστείος καὶ πανηρὸς. Ἐξέρχονται οἱ σπουδασταὶ ἐκ τῶν παρὰδύσεων, οὗτος πηγαίνει πλησίον των, φέρων μακρὸν ἐνδυμα, καὶ βιβλίον ὑπὸ μάλης. Δὲν τὸν ἀναγνωρίζουσι, καὶ συναθροίζονται περίξ αὐτοῦ, ἐπειδὴ νομίζουσι τοῦτον ἐπίσης σπουδαστὴν, ἀλλὰ πάραυτα τὸ βέλος διατρύπῃ τὸ στήθος αὐτῶν. Ἐὰν αἱ νεανίδες πηγαίνωσιν ἵνα ἀκούσωσι τὸν ἱεροκήρυκα ἢ ἐὰν ἴστανται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πάντοτε οὗτος τὰς παρακολουθεῖ. Εἶναι πάντοτε πλησίον τῶν ἀνθρώπων. Κάθεται εἰς τὸ πολυφῶτον τοῦ θεάτρου, καὶ καίει φλογερῶς, οὕτως ὥστε οἱ ἀνθρώποι πιστεύουσιν ὅτι ὁ λαμπτήρ ἀποδίδει τοιαύτην ζωηρότητα, ἀλλὰ βραδύτερον ἐννοοῦσιν ὅτι τοῦτο προέρχεται ἐξ ἄλλης αἰτίας. Τρέχει εἰς τὰ βασιλικὰ ἀνδρᾶ καὶ περὶ τὰς ἐπάλλξεις, καὶ κάποτε ἐτόξευσε τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου εἰς τὸ μέσον τῆς καρδίας, ἀγκυρῆς ἀναγνωστὰ ἢ ἀναγνωστρία.

Ἐρώτησον μόνον, ἐπειδὴ βεβαίως θ' ἀκούσης τί λέγουσι περὶ αὐτοῦ. Τῶ ὄντι εἶναι κακώτροπον αὐτός ὁ Ἔρωσ, μετὰ τοῦ ὁποίου δὲν πρέπει νὰ ἔχῃς δασυλήφειας. Συλλογίσου, ὅτι ἐτόξευσεν ἐν βέλος καὶ κατὰ τῆς γηραιᾶς μάχης σου· βεβαίως παρήλθεν ἐκτοτε πολὺς καιρὸς, ἀλλὰ μὴ λησμονῆς τοῦτο οὐδέποτε. Χοῦμ! ὀλέθριος ὁ Ἔρωσ! Λοιπὸν τώρα τὸν γνωρίζεις! Παρατήρησον, τί εἶδους κακώτροπον παιδίον εἶναι!

Ἐν Λειψίᾳ (ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

N. I. Δ.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Φλάρος ἱεροκήρυξ πανηγυρίζων τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον, ἀφ' οὗ κατεζάλισε διὰ φλυαριῶν τὸ ἀκρατήριόν του, ἐπιστραφεὶς ἠρώτα ἐν κατανύξει: Πῶς νὰ θέσωμεν τὸν Ἅγιον τοῦτον τὸν ὑπέρτερον τῶν ἀγγέλων, τῶν ἀρχαγγέλων, τῶν ἀρετῶν. Θέσατέ τον εἰς τὴν θέσιν μου, εἶπεν ἀκρατῆς καὶ ἐγερθεὶς ἀνεχώρησε.

Ἐπῆρχε τις κυρτὸς, κοινῶς καμπούρης, ὅστις πρῶτος πάντων ἀστειεύετο καὶ ἐγέλα τοὺς ὁμοίους του. Ἡμέραν τινα ἀγνωστός τις ἀντὶ ἄλλου ἐκλαβὼν αὐτόν, πλησιάζει καθ' ὁδὸν καὶ θέλων νὰ τῶ ὁμιλήσῃ τὸν καλεῖ μὲ ἄλλο ὄνομα.—Φίλε μου, τῶ ἀποκρίνεται ἐκεῖνος, δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ καμπούρης τὸν ὅποιον ζητεῖς.

Δύο τῆς Ρώμης ὑπατοὶ, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκάθητο ὁ Καλιγούλας, βλέποντες αὐτὸν εἰς γέλωτα ρηγνυόμενον τὸν

ήρώτησαν τήν αιτίαν. Γελῶ, ἀπεκρίθη τὸ τερπνὸ αὐτό, συλλογιζόμενος ὅτι εἰς μίαν στιγμὴν δύναμαι νὰ σὲς κρεμάσω μακροῦς πλάτεις καὶ τοὺς δύο.

Ἀπερχομένου διὰ τινος χωρίου Φρειδερίκου τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας, ὁ ἐγγύχιος ἐφημέριος ἠθέλησε νὰ τὸν ὑποδεχθῆ διὰ συγχαρητηρίου προσφωνήσεως· ἀλλὰ φοβούμενος, μήπως κατακρεμασμένος ὢν ἐπικίνων καὶ θωπειῶν, ὁ μονάρχης ἤθελε δώσει πολλὴν προσοχὴν εἰς τοὺς ἰδικούς του λόγους, ἀπεφάσισε νὰ ὑποδεχθῆ τὸν βασιλέα ψάλλων πρὸς αὐτὸν ἐκκλησιαστικούς τινὰς στίχους. Ἐκπλαγθεὶς ὁ βασιλεὺς ἠροῦσθη μετὰ προσοχῆς, εὐρών δὲ τοὺς στίχους κελούς, εἶπεν εἰς τὸν ἱερέα Bis! (ἐκ δευτέρου. Ὁ καλὸς ἐφημέριος δὲν ἐχρησίσθη πολλὰς παρακλήσεις ὕψως ἐπαναλάβει τὰ τροπάρια του, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐχαριστηθεὶς τῷ διδιδι πεντήκοντα δαυκάτζα. Τότε ὁ ἱερεὺς φαιδρυνθεὶς προσέειπε ταπεινῶς πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἐπιτίθεισας.— Bis!—καὶ ὁ βασιλεὺς τὰ μέγιστα εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς ἀφελείας τοῦ ἱερέως ἐδιπλάσιασε τὸ ποσόν.

Ἄνθρωπός τις εὐσεβὴς ἔλεγε.—Κατὰ πρῶτον λόγον φοβούμαι τὸν Θεὸν κατὰ δεύτερον δὲ ἐκαίην ὅστις δὲν τὸν φοβεῖται.

Ἐξήτει τις ἀπὸ φίλων του τινὰ δάνειον 10 δραχμῶν. Ὁ φίλος τῷ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχεν εἰμὴ ἐπτὰ. Φέρε τὰς ἐπτὰ δραχμάς, εἶπεν ὁ πρῶτος, καὶ οὕτω μού μένεις χρεώστης τριῶν.

Νέος τις κομψὸς καὶ εὐειδὴς ἐνουμφεῦθη γυναῖκα νέαν καὶ ὀραίαν τὴν ὅποιαν ἠγάπα μὲν αὐτός, δὲν ἀντηγαπᾶτο ὅμως παρ' αὐτῆς παρὰ πᾶσαν πιθανότητα. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἠμέραν τινὰ φίλος του τις τὸν συνελυπεῖτο καὶ ἔλεγε εἰς αὐτὸν ὅτι εἶνε δυστυχὴς ἐκαίην, εἶναι δυστυχεστέρᾳ ἐμοῦ, ἀπεκρίθη ὁ παραγνωρίζομενος ἀνὴρ· διότι ἐγὼ μὲν ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ βλέπω πάντοτε γυναῖκα τὴν ὅποιαν ἀγαπῶ, ἐκαίην δὲ εἶνε καταδικασμένη νὰ ἔχη ἀκατακλύστως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἀνδρᾶ τὸν ὅποιον δὲν ἀγαπᾶ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Ἡ λειτουργία τοῦ σπληνός

Περὶ τῆς λειτουργίας τοῦ σπληνός μέχρις ἐσχάτων ἐπεκράτει ἀθεοσιότης. Ἐγίνωσκέ τις μόνον τίνι τρόπῳ συντελεῖ οὗτος εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ αἵματος. Ὁ Dr Zesas ἀπέκοψε τὸν σπλῆνα πολλῶν κωνίλων, καὶ εἶτα ἐθαύναρσε τοὺς κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα ἀπὸ τῆς 4—17 ἑβδομάδος, διὰ ν' ἀνεύρη ὅποιαν ἀλλοίωσιν ὑφίσταται ὁ ὀργανισμὸς κατὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ σπληνός. Ἔνω ἐκ τῶν κωνίλων ἀρῆκε νὰ ζῆσῃ ἐπὶ ἓν ἔτος οὗτος εὐρίσκατο πάντοτε ἐν πλήρει ὑγείᾳ, καὶ ἐν καλλίστῃ ὀρέξει καὶ εὐπεψίᾳ· περιεσκόρτα εἰς τὸν κλωθὸν, ἐπαχύνετο καὶ ἠδύκνετο, ἵνα οὕτω ἐπικυρωθῆ ἡ εἰκασία τοῦ Ἀριστοτέλους: ὅτι «ὁ σπλῆν ἐν τῇ ζωῇ δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀπαρακίτητον ὄργανον.» Ἡ πίσσις ἀνθρώπου, ὡν ὁ σπλῆν ἀπεκόπη ἐνεκα νοσημάτων αὐτοῦ ὑγκάσθησαν καθ' ὅλοκληρίαν.

Ἐκ τῶν συλλεγεσῶν παρατηρήσεων, καταφαίνεται: ὅτι ἡ ἔλλειψις τοῦ σπληνός ἐκ τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος μόνον παροδικὰς ἀλλοιώσεις ἐπιφέρει εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ αἵματος. αἵτινες ἐν ἀρχῇ συνίστανται εἰς τὴν ἐπαύξεισιν τῶν λευκῶν καὶ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐρυθρῶν αἱματοσφαιρίων. Ἄλλ' αἱ ἀλλοιώσεις αὗται διαρκοῦσι μέχρις ὅτου ἕτερα ὄργανα ἀναλαθῶσι ν' ἀναπληρῶσι τὴν λειτουργίαν τοῦ σπληνός (ὁ θυροειδὴς ἀδὴν, οἱ λυμφατικοὶ ἀδένες, καὶ αὐτὸ ἴσως τὸ ἥπαρ.)

Μόνοι οἱ λυμφατικοὶ ἀδένες ἀδυνατοῦσι, ν' ἀναπληρῶσιν τὸν σπλῆνα, καὶ ἐὰν τυχὸν ἐλλείπῃ ὁ θυροειδὴς ἀδὴν αἱ μνημονευθεῖσαι ἀλλοιώσεις τοῦ αἵματος παραμύνοσιν ἐπὶ μακρὸν, ἐπάγουσιν οὕτω νόσον καὶ θάνατον.

Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ σπλῆν εἰς τὸν ζῶντα ὀργανισμὸν τῶν τε ἀνθρώπων καὶ ζῴων, χρησιμεύει εἰς τὴν μεταλλαγὴν τῶν λευκῶν αἱμοσφαιρίων εἰς ἐρυθρά.

Δρ. Δ.

Ο ΑΘΩΟΣ ΑΠΑΤΑΙΩΝ

Εἰς τι δικαστήριον τοῦ Κεντουκίου, ἐν Ἀμερικῇ, ἐνήγαγγέ τις πολίτης ἀνθρώπων τινὰ περιφερόμενον εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ ἔχοντα ἐμπροσθεν αὐτοῦ κρεμάμενον μικρὸν τι

τραπέζιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπιείχε τρία χαρτὰ τοῦ χαρτοπαγινίου. Εἰς τὰς ἠνωμένας Πολιτείας ἀπακτώνται καθ' ἑδὸν τοιοῦτοι τινες βιομήχανοι ἀπακτώντες τοὺς δικαστάς. Ἐχουσι τῷ ἐπὶ τοῦ φορητοῦ τραπέζιου τῶν τριῶν μόνον παιζόχαρτα, τὰ ὅποια μεταβιβάζουσι διὰ πολλῆς ταχυχειρίας, τὸ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερά, τὸ δὲ εἰς τὸ μέσον οἱ περισσώτερος ἀκολουθοῦσι τὴν κίνησιν καὶ στοιχηματίζουσιν ὅταν νομίσωσιν ὅτι εἶδον ποῦ ἐρρίφθη τὸ ἐκ τῶν τριῶν παιζόχαρτων προσδιοριζόμενον ἐκ προτέρου. Εἰς τοῦτο δὲ ἀπακτώνται καὶ οἱ πανουργότεροι. Ὁ παίκτης ἀφίνει νὰ τὸν μακτεῦσωσιν ἀπαξ ἢ δις. Τὰ στοιχήματα αὐξάνουσιν· ἀφοῦ δὲ συναχθῆ ἱκανὸν τι ποσὸν χρημάτων, τότε ἀπατᾶ καὶ τοὺς μέλλον γαμνησμένους ὀφθαλμούς μεταβάλλων ἀνεπισθῆτως τὸν τρόπον καθ' ἕν ρίπτει τὰ τρία χαρτὰ του· μένουσι δὲ τότε κεχνηνότες ὅσοι πολλὰς καταθέτουσι καὶ τὸν ἔσχατον ὀβολὸν των, νομίζοντας ὅτι ἀθανάστως εἶχον ἰδεῖ τοῦ ἐκαίτο τὸ προσεσημασμένον χαρτῖον.

Εἰς ἐκ τούτων λιπὸν ὑπῆρχεν ὁ ἐνάγων, αἰτιώμενος τὸν παίκτην ὅτι ὑπέκλεπτε τὸ χαρτῖον, καὶ οὕτω δὲν εὐρίσκατο πλέον μεταξὺ τῶν τριῶν ὅτε ἐτίθετο τὸ στοιχημα.

Ὁ δικηγόρος τοῦ ψηροπαίκτη ὑπεστήριξεν ὅτι τούνηκτιον οὐδαὶς ἐγίνετο δόλος, ἀλλ' ὅτι ὅλη ἡ πονηρία ἐνοῦπῆρχεν εἰς τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ ψηροπαίκτη, καὶ εἰς τὴν ταχυχειρίαν του, πλανῶσαν τὰ βλέμματα τῶν στοιχηματίζόντων.

Τὸ πᾶν ἐξήρητο ἐκ τῆς ἀποδείξεως τοῦ λόγου τούτου, καὶ ὁ δικηγόρος, ὅστις εἶχεν, ὡς φαίνεται, γυμνασθῆ εἰς τὸ παίγιον τῶν τριῶν παιζόχαρτων πρὶν ἢ σπουδάζει τὸς νόμους,— Κύριε, εἶπε πρὸς τοὺς δικαστάς, ἰδοὺ τρία παιζόχαρτα (καὶ πραγματικῶς ἐξήγγικεν ἐκ τοῦ κύλπου του τρία χαρτὰ, τὰ ὅποια καὶ ἠπλώσεν ἐπὶ τῆς ἐνώπιόν του τραπέζης) ἰδοὺ τρία παιζόχαρτα· ὁκτώ κερρῶ, ἄσος σπαθί, δάμα πίκκ εἰς τὸ μέσον· ἄσος σπαθί, ὁκτώ κερρῶ, ἄσος σπαθί, δάμα πίκκ. Κύριε πρόεδρε, ποῦ εἶναι ἡ δάμα πίκκ; Καταβάλλει τις πάντε τᾶλλαχα εἰς τὴν δάμαν πίκκ;—Τὰ καταβάλλει! εἶπεν ὁ πρόεδρος.—Καταβαθλημένα προσέθεσαν οἱ ἄλλοι δικασταί. Καὶ πάντε περιπλέον ἐξ ἐμοῦ, ἀνέκραζεν εἰς ἐξ αὐτῶν.—Ἐχει κελῶς, εἶπεν ὁ δικηγόρος.—Ἡ δάμα πίκκ εἶναι ἐν τῷ μέσῳ, ἀνέκραζον ὁμοφώνως οἱ στοιχηματίζοντες.—Ἐχάσκατε! ἀπεκρίθη ὁ δικηγόρος θριαμβευτικῶς· ἡ δάμα πίκκ, κύριε μου, καίται εἰς τὰ δεξιὰ, καὶ ἠπατήθητε ὅχι ὑπὸ δόλου, ἀλλ' ἀπλῆς ταχυχειρίας. Μὲ χρεωσθεῖτε δεκαπέντε τᾶλλαχα, καὶ πρὸς τοσούτους, μιτὰ τὴν ἀπόδειξίν μου ταύτην, ὀφείλατε νὰ ἀπολύσητε τὸν πελάτην μου.

Τῶντι, ἡ δάμα πίκκ ἐκαίτο εἰς τὰ δεξιὰ· ὥστε ἀπέθικνε περιττὴ πᾶσα ἀντιλογία. Ὁ κατηγορούμενος ἀπέπικθη, ὁ δ' εὐφραδὴς δικηγόρος προσέθεσε τὰ δεκαπέντε τᾶλλαχα τοῦ δικαστηρίου εἰς τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἐπαξίως ἔλαβεν.

ΔΕΝ ΣΕ ΜΕΛΕΙ!

Ἄν ᾄδ' ἡ Μοῖρα τῶν θεῶν χαίρει καὶ εἶρω καὶ ἄλλοτε προσμειδῆ μετὰ φαιδρῶν εὐαίρων καὶ ἄλλοτε μὲ συμφορὰν καταπληθὴν βέλη. Ὡ, δὲν Σε μέλει!

Τὰ θύματα ἐκ πύουτο ἀσπίου ἀερισμένη καὶ τ' ἀσπὴ τῆς ἀσπίου ἐκ θάπτου μαρμαρέου, Ἐὰν εὐρίσκω ἄνθρωπον εἰς τῆς ζωῆς τὸ μέλι, Ὡ, δὲν Σε μέλει.

Ἄν ἐξερύθην τὴν ζωὴν καὶ θέλω ν' ἀποθάνω καὶ ἡ ψυχὴ μου τ' ἀρκεσθῆ τὸ ἄδολον ἔργον Μὲ τὰς ἐλπίδας τῆς ζωῆς ν' ἀνταλλάξῃ θέλω, Ὡ, δὲν Σε μέλει.

Ἄν Σ' ἀρκυῖο παραρρῶς, ἐν τρέμονε Σε λατρεύω, Πᾶν ὅ,τι Σε περιεσκόλω ἢ ὀφείλω εὐχέσθω, Καὶ τὴν ἄντικα, ποῦ τὸ ρὸς ἐλευθέρου Σοὶ στέλλω, Ὡ, δὲν Σε μέλει.

Ἄν τρέχω — δὲν εἰδεύω ποῦ ἰ — ἰδὼ, ἐκεῖ, ὅπισθεν, Ἐν βέλεμα Σου, παρήγορον, γλυκὴ, νὰ ἀνεύω, Καὶ δὲν Σε βλέπω καὶ πικρὴ μ' ἀποτυροῖ νερὴν, Ὡ, δὲν Σε μέλει.

Ἄν Σ' ἀπειθῶ εὐχάρις, ὡς παιδικὴ φαιδρότης, Καὶ ἀνατῆ χρονοῦρας ἢ τῆλεμα μου νεότης, Μὲ ψάματα, γλυκίστατα, ὡς ἀρδύνην μέλι, Ὡ, δὲν Σε μέλει.

Ἄν ᾄδω Σὺ τὸ ἔσχατον κ' ἡ μόνη μου χαρὰ μου, Ἄν μ' εἶς ἡ ἀγάπη του ζωῆ μου καὶ πτερὰ μου, Καὶ ἡ φυχράτης Σου οὐκ οὐκ ποῦτος μου συστήλλω, Ὡ, δὲν Σε μέλει.

Ἄν δὲν προβᾶλλω καὶ ψυχρὰ ἢ φρενὸς ἀπορῆνη, Καὶ ν' ἀνεύω ἡ χροὸν ἐν βέλεμα Σου προσμῆνη, Ἄν Σε ᾄδω ἡ ἀνείψις, ποῦ τὸ ρὸς ἀνεύω, Ὡ, δὲν Σε μέλει!

Οἶμαι, δὲν ἔχεις εὐπληρησέν ψυχὴν οὐδὲ κερδίαν, Ν' ὀρηθῆται τὸσον εἰς τὸ πᾶν ὀλίγον εὐτυχίαν, Σὺ, ἥτις εἶσαι τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ζωῆς Κυβέλη, Καὶ δὲν Σε μέλει!

Ἄργος 8 Μαρτίου 1880

Δ Κ ΒΑΡΑΘΥΝΙΟΤΗΣ

Η ΤΡΟΪΚΑ (1)

A. ARTEMH

Ἡ τρὸϊκα παρὰ ποῦ τὸ πούλι Καὶ πῶς τῆς σκρόνται ἡ ἀσπὴ Γλυκὰ τὸ κούδουμα τῆς λαλαὶ Καὶ λίγω, λίγω στὸ χρομῶ, αἰμῶνι,

Καὶ μέτω ἐναὶ νῆς δλο χαρὰ Μὲ κέλι ποῦ ἀπὸ τὸ νοῦ παρᾶ Μὲ ὄραμ ποῦ στὸ μῦτι λαμπερίζω, Καὶ τῆς κερρᾶς τῆ λαύρα τοῦ ὄρσιζω

(1) Ἡ Τροϊκὰ εἶναι ταχυδρομικὴ ἀμαξία ἐρ' ἥς προτοῦ στρωθῶσιν αὐτῶν ῥόδρομοι ἐν Ρωσσίᾳ, οἱ Ρῶσοι ἀέσχισαν τὰς ἀπεράντους τῆς πατριῶς του στίπας. Σήμερον ἡ ποιητικὴ Τροϊκὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξηρατίζεται καὶ μέλει ὅπου δὲν ἀκούεται ὁ συμνημὸς τῆς ἀτμομαχίας, ἀνταρξεί ὁ κούδουμας τῆς καὶ τὸ πρᾶγματὸς τοῦ Γκιματῆς (ὄδησι) ἔσκα.

Γυρνάει με τὸ πρόσωπο φαιδρὸ
 Στὸ σπῆτι του τὸ πατριὸ καὶ πάλι,
 Για νὰ περάσῃ, πὲρ φαιδρὸ κειρὸ
 Στῆς μάνας ποὺ προσμένει τὴν ἀγκάλη.

Θυμούνται εἰς τὸν πόλεμο ἐκεῖ
 Τῆς μάχης ἢ φωτιά ἄν εἶχε πάφει
 Ποὺ κάθονταν με θλίψη μυστικὴ
 Καὶ γὰ κειρὸ ποὺ ἔπιατ' εἶχε κλάφει·

Καὶ ρίχνει στὸ χωριὸ του τὴ ματιά,
 Ποὺ φαίνεται στὸ κάμπο ἀπλαμένο,
 Αὐτὸ ποὺ μὴ φορὰ στὴ ξενιτιά
 Τὸ πόθησε με μάτι θαρραμένο.

Μὰ ἢ πέρασε τόσκα πέρασαν' πετῆ
 Ἢ τρέϊκα φαιδρὰ εἰς τὸ χωριὸ του
 Τὸν πέσει τὸ περάπον' κυλῆ
 Στὸ μάγουλο θερμὸ τὸ δάκρυδ' του,

Κ' ἐνῆ ἀπ' τὴ χαρὰ εἶναι ἀχρὸς
 Κι' ὁ νοῦς σὲ χρόνια ποῦφυγκι πετάει,
 Πετᾶει καὶ ἢ Τ ρ ὀ ἰ κ α κ' ἔμπρός
 Στὴ θύρα τοῦ σπητιοῦ του ἀτακταίει·

Κατέθη, μπαίνει μέσα στὴν αὐλή
 Ποῦ ἀκακία μυρουδιὲς σκορπάει,
 Κι' ἀλλάζει με τὸ ζέφυρο φίλι
 Σὰν παίζοντας στὰ φύλλα τῆς περσόει.

Καὶ βλέπει . . . ἀλλὰ κάθε του ματιά
 Τὰ στήθ' αὐτοῦ ποὺ τὸν θαροῦν ξετρίχει,
 Γιατ' ἔχουν γυρὸ καὶ αὐτοὶ στὴν ξενιτιά
 Κι' ἂν ζῆ ἐκεῖ κενεὶ τους δὲν γνωρίζει·

Τὸν ἀλλάξαν οἱ χρόνοι ποὺ πετοῦν,
 Τῆς μάχης ἢ φωτιά, τὰ πικρὰ ξένα,
 Γι' αὐτὸ, θλιμμένοι οἶσι τὸν φωτοῦν,
 Ποιὲς εἶναι, με τὰ μάτια θαρραμένον.

Μὰ μένουνε τὰ χεῖλη του κλειστά,
 Τοῦ σθύεται ἢ φωνὴ μὲσ' στὸ λαρύγγι,
 Μάνε μου μόνο λέγει, καὶ πετῆ
 Στὴν ἀγκυλιά τῆς καὶ γλυκὰ τὴν ἀρίγγει

Ὁ Βάννας οἶσι κράζονε' φίλιὰ
 Τραγῆρα σὰν τραγουδοῦν ἀντηχοῦνε,
 Κι' ἀπὸ ἐνὸς σὲ ἄλλου ἀγκυλιά
 Πέρτει καὶ δάκρυα τῆς χαρᾶς κυλοῦνε

Στὸ δρόμο τὸ κουδοῦν ἀνκικλεῖ,
 Ἢ τρέϊκα γυρνῆ μονάχη πάλι,
 Καὶ ὁ Γικατσίσι—χαρούμενο πουλί—
 Φεύγοντας μένος τὴν ἀγάπη ψάλλει.

(Ἐκ τῶν τοῦ Παύσανου)

ΘΕΟΔ Α ΒΕΛΛΙΑΝΤΗΣ

ΑΝΟΙΞΙΣ

Ξυπνάτε, ἦρθε ἡ ἀνοιξίς, τ' ἀηδῶνια τραγουδοῦνε,
 Ἢ χειμωνιά ξεψύχητε, πεθαίνει τ' ἀγριακαίρι·
 Ξυπνάτε, ἡ γῆ λουλούδιε κ' οἱ κοῦκοι κελαιδοῦνε,
 Μῆνα σὲ μέδωλατα κίτρινὰ γκατ' ἦρθε κολοκαίρι.

Στ' Ἀπρίλη τὰ ριλήματα τὰ χρόνια ἀναλύνουν
 Καὶ μὲς τῆς ρεματικῆς γοργὴ καθύρ' κελαιδοῦν
 Στὴ γῆ ξυπνοῦν τὰ σπορικὰ καὶ ξάρουσι θλατταροῦν
 Καὶ με λουλούδια δροσερὰ ὅλη τὴ γῆ στολίζουν.

Τὰ δένδρα καταπράσινα μυριστολουλουδιμένα
 Παίζουν στάγ'ρα τῆς κύλης καὶ μυρουδιὲς μοιράζον
 Καὶ τὰ πουλιά χιλιόφωνα, ἐρωτοκτοπημένα
 Μεσ' στὰ χλωρὰ κλωνάρια τους ζευγαρωτὰ φιλιάζον.

Μύρια λουλούδια κάταπρα στὴ γλῶσσι ἀπορρυμένα
 Σὰν ἀφρισμένα κύματα σὲ πράσινη πελάγη
 Γλυκορυσσονται μυστικὰ καὶ σκάζον πλάι πλάι
 Στῆς ἀφρᾶς τὰ φροσῆματα τὰ Ἰμσοχομυρισμένα.

Στὰ χορταράκια ἀνάεστα ρυθμικὰ μουρμουρίζον
 Καὶ σέρνονται ἔς τῆς λειβακίης σὰ ρεῖθνα πεινακμένα,
 Φιλῶνε κάθε σπορικὸ καὶ τὸ γλυκοποιίζουν
 Καὶ χάνονται στῆς θάλασσας τὴν ἄσπρη κουρακμένα.

Σὺν φρέσταις στέκουσι τὰ βουκὰ ὅπου τὴ γῆ χωρίζον
 Καὶ στῆς ποδιάς τους βότανος κάθε λογῆς φυτρῶναι.
 Οἱ καταπράσινα χύνονται κ' ἢ λαμπαδοῦσι βοΐζον
 Κι' ἀσπρα πεντόνια στῆς κορφαῖς ἢ καταχρῆξὰ ξεπλώνει

Ὁ οὐρανὸς σὰν πῖλαγο μετὰ βουκὰ ἀφρογάλι,
 Χωρὶς κένενα σύμπερο τὴν ἔβη του νὰ κρύβη
 Τὴν πλὴν γαλλῆρα, φρεστιά πᾶν τοῦ ρίχνει πάλι
 Καὶ τὴν ἀπλόσει τὸν γύρω του κόσμο νὰ καλύβη.

Βυθὸ κειμῆς ἢ θάλασσα τὸ νῆμα στ' ἀφρογάλι
 Καὶ γίνεται ἀργυρὸ γαλὶ νὰ κυτταχθοῦν τ' ἀστέρια,
 Καὶ φεγγαράκ' ἀλόφωτος ἀπ' τὸ βουκὸ προβάλλει
 Τῆς ἀργυραῖς ἀκτιδᾶς του νὰ χύτῃ στὰ λημέρια.

Τὰ δειρὰ χρυσότερα τὸν ὕπνο ἀκολουθοῦνε,
 Δίνουσι φτερά στὸ λογισμό, φτερά στὴ φαντασία
 Χύνουσι ἐλπίδες μυστικῆς καὶ μετὰ κρυφολοῦνε
 Ζωὴ γλυκεῖά μὲς τᾶζονε γεμάτη εὐτυχία

Τὸ χελιδὸν ἔφρασε τὸ μαυροροσμένον
 Στὴν ἔβη του ξανόκωισσε ἢ μακραμένη φύτι . . .
 Γιατὶ καὶ σὺ δὲν ἔρχεσαι, πουλί μου ἀγαπημένο,
 Στὴ λυπημένη μου καρδιά λίγη ζωὴ νὰ χύτῃ;

*Ἀχ, ὅλα ἡ γῆ τὰ λουλούδια δὲν βλέπεις πῶς παιδοῦναι
 Καὶ πῶς φιλιάζονε ταιριαστὰ τὰ χαροπὰ πουλάκια ;
 Ἔλα ἢ καρδιά μου σὲ ποθεῖ καὶ σὲ ἐνχοισμευρεῖ
 Ἔλα, τόσκα τὴν ἀνοιξί νὰ γίνουμε ταιριάκια.

Ἔλα, καὶ ἦρθε ἡ ἀνοιξί, τ' ἀηδῶνια τραγουδοῦνε,
 Ἢ χειμωνιά ξεψύχητε, ἦρθε τὸ κολοκαίρι.
 Ἔλα, ἡ γῆ λουλούδιε, οἱ κοῦκοι κελαιδοῦνε,
 Ἔλα ἀγάπη μου γλυκὰ πρὶν φάτῃ τ' ἀγριακαίρι.

Μάρτιος 1994

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΙΕΝΗ ΨΑΛΤΗΣ